

Rapport / Børnerådet / april 2024

Fremtidens Børneråd

Analyse blandt børn og unge, forskere, politikere, organisationer
samt børneombud og udvalgte aktører i Sverige, Norge og Island

Lead Agency

- 1 Sammenfatning**
- 2 Baggrund og formål med analysen**
- 3 Workshops og interviews med børn og unge**
 - 3.1 Metode**
 - 3.2 Prioritering af Børnerådets indsatser og konkrete forslag til inddragelse**
 - 3.3 Tværgående temaer**
 - 3.3.1 Tryghed**
 - 3.3.2 Forståelse**
 - 3.3.3 Indflydelse**
 - 3.3.4 Forskellighed**
 - 3.3.5 Inklusion og udsathed**
 - 3.3.6 Rettigheder**
 - 3.4 Centrale perspektiver fra børne- og ungeinddragelsen**
- 4 Interviews med eksperter, politikere og organisationer inden for det danske børne- og ungelandskab**
 - 4.1 Metode**
 - 4.2 Resultater/temaer**
 - 4.2.1 Udvikling i børne- og ungelandskabet og Børnerådets rolle frem til i dag**
 - 4.2.2 Det tredelte børneombud - vurdering frem til i dag og visioner fremadrettet**
 - 4.2.3 Børnekonventionen samt børn og unges rettigheder**

Indhold –
fortsat

- 4.2.4 Børnerådets rolle, position og opgaver i fremtiden
- 4.2.5 Børne- og ungeinddragelse

5 Interviews med børneombud og udvalgte nøgleaktører i Norden

- 5.1 Metode**
- 5.2 Organisering af de nordiske børneombud**
- 5.3 Bevillinger i de nordiske børneombud**
- 5.4 Resultater/temaer**
 - 5.4.1 Organisering af de nordiske børneombud
 - 5.4.2 Udvikling på børne- og ungeområdet i de respektive nordiske lande
 - 5.4.3 Værdien af politiske rammer og mandater for de nordiske børneombud

6. Konklusioner/retninger

- 6.1 #1 En samlet stemme i børne- og ungelandskabet**
- 6.2 #2 En stærk og unik position på faglighed og rettigheder**
- 6.3 #3 Tematisk på tværs af det almene og det specialiserede**
- 6.4 #4 Garanten for det moderne børnesyn i hele samfundet**
- 6.5 #5 Fagligt fyrtårn på børne- og ungeinddragelse**

1. Sammenfatning

Sammenfatning

Baggrund for analyse

Den 15. august 2023 tiltrådte Bente Boserup som ny forperson for Børnerådet. I forlængelse heraf har rådet besluttet at udarbejde en ny strategi, der skal sikre et stærkt og tidssvarende Børneråd. Strategien munder ud i forslag til et kommissorium, der drøftes politisk, som grundlag for fremtidige rammer om Børnerådet.

Formål med analyse

Formålet med analysen er at tilvejebringe et solidt og velfunderet vidensgrundlag for arbejdet med en ny strategi.

Analysen bygger på tre delelementer:

- Workshops med otte skoleklasser på to klassetrin rundt om i landet samt et gruppeinterview med udvalgte unge.
- Interviews med en bred gruppe af organisationer, myndigheder, eksperter politikere m.fl.
- Interviews med de nordiske børneombud m.fl.

Analysen er gennemført og udarbejdet af Lead Agency på vegne af Børnerådet.

Vidensgrundlag blandt børn og unge

Der er i analysen afviklet workshops med fem 6. klasser samt to efterskoleklasser og et 10. klassecenter. Samlet har 180 børn og unge deltaget i workshops. Der har været en rimelig stor mangfoldighed på tværs af klasserne.

Workshops blev gennemført, så eleverne på forskellige klassetrin blev klædt på til opgaver, der skulle give dem mulighed for at give deres perspektiver på Fremtidens Børneråd samt rådets arbejde med børns rettigheder.

I 6. klasse omfattede det perspektiver på, hvordan et fast børnepanel i Børnerådet kunne fungere. 10. klasserne drøftede og prioriterede mellem de tre spor, Børnerådet arbejder efter: 1) Informere og rådgive Folketinget og regeringen, 2) Vurdere og informere om børns forhold, rettigheder mv. og 3) Inddrage børn og unges synspunkter.

Sideløbende blev der gennemført et gruppeinterview med tre unge på 16–17 år. De har alle oplevelser og erfaringer med kommunale forvaltninger, opholdssteder, plejefamilier mv.

... fortsat

Vidensgrundlag blandt nøgleinteressenter

Der er gennemført interviews med 19 interessenter, der bredt dækker børne- og ungeområdet i Danmark, herunder NGO'er, faglige organisationer, styrelser og institutioner, repræsentanter for børn og unge, politikere samt udvalgte eksperter. Det har været et klart mål i analysen at sikre en stærk repræsentation blandt beslutningstagere.

Analysen kortlægger interessenternes positioner og perspektiver på tværs af fem temaer:

- Udvikling i børne- og ungelandskabet og Børnerådets rolle frem til i dag med fokus på den historiske udvikling.
- Det tredelte børneombud – vurdering frem til i dag og visioner fremadrettet.
- Børnekonventionen samt børn og unges rettigheder i den faglige og politiske debat på børne- og ungefeltet.
- Børnerådets rolle, position og opgaver i fremtiden.
- Betydningen af børne- og ungeinddragelse samt Børnerådets rolle i forhold til at løfte området.

Opsamlingen fra de 19 interviews kortlægger holdninger og perspektiver på tværs af de fem temaer.

Vidensgrundlag blandt nordiske interessenter

Organisering og finansiering af børneombuddene i Island, Norge og Sverige er kortlagt og beskrevet, herunder typer af opgaver i forhold til opgaver for Børnerådet i Danmark.

Der er samtidig gennemført interviews med lederne af de islandske, svenske og norske børneombud samt to centrale nordiske NGO'er for at kortlægge, hvordan organisering og opgavevaretagelse bidrager til at udvikle og styrke børn og unges rettigheder i de tre lande.

Analysen kortlægger perspektiver på tre temaer:

- Værdien ved organisering af de nordiske børneombud.
- Udviklingen på børne- og ungeområdet i de respektive nordiske lande.
- Fremskridt og implikationer af mandater for de nordiske børneombudsinstitutioner.

... fortsat

Centrale temaer i børne- og ungeanalysen

Resultater fra børne- og ungeinddragelsen rapporteres i analysen på seks tværgående temaer, der spiller en central rolle for børn og unge i forhold til Fremtidens Børneråd:

Tryghed: Børn og unge oplever tryghed som et afgørende vilkår for deltagelse og engagement i forhold til at dele oplevelser og perspektiver omkring deres liv.

Forståelse: Børn og unge er meget optagede af at blive hørt, lyttet til og forstået som et vigtigt grundlag for deltagelse.

Indflydelse: Børn og unge motiveres af indflydelse. De ønsker mere medindflydelse, og de er meget bevidste om rammer og vilkår for indflydelse.

Forskellighed: Børn og unge har stort fokus på, at børn og unges forskelligheder spiller en afgørende rolle for inddragelse. Og de er meget optagede af at støtte hinanden på tværs.

Inklusion og udsathed: Børn og unge har et stærkt blik for, at inddragelse og deltagelse skal tilpasses de særlige udfordringer og behov, nogle børn og unge lever med.

Rettigheder: Bedre inddragelse og systematisk deltagelse er nøglen til at styrke børn og unges rettigheder bredt i det danske samfund. Her har Børnerådet en nøglerolle.

Samlet viser analysen, at børn og unge ser det som Børnerådets allervigtigste opgave *at lytte til, at forstå og at inddrage børn og unges perspektiver – også direkte over for beslutningstagerne*. Og at Børnerådet skal sikre fleksible rammer for en mangfoldig inddragelse og deltagelse.

Samtidig viser analysen, at børn og unge ønsker at blive klædt bedre på til deltagelse, at inddragelse og deltagelse bør respektere børn og unges forskelligheder, og at Børnerådet særligt bør medvirke til at give en stærkere stemme til de børn og unge, hvis rettigheder særligt møder modstand.

På tværs af analysen er der et klart ønske om Børnerådet som spydspids og fortaler for børn og unges inddragelse og indflydelse på alle forhold, der påvirker deres liv.

En central pointe gennem analysen er, at børn og unge i begrænset udstrækning kender deres rettigheder. Det ses som en vigtig strategisk opgave for Børnerådet at styrke viden om børns rettigheder. Både blandt børn og unge, men i høj grad også blandt voksne, så de kan tage et medansvar for at lære børn og unge om rettigheder.

... fortsat

Vigtige perspektiver fra interessentanalysen

Resultater fra interessentanalysen rapporteres under de fem beskrevne temaer på tværs af de 19 interviews:

Børnerådets rolle frem til i dag: Analysen fremhæver, at vi over de seneste 10–15 år har oplevet en klar styrkelse af børnesynet, stor vækst på børne- og ungeområdet med flere og større organisationer samt en markant større interesse fra de store fonde. Sideløbende har Børnerådet mistet synlighed, position og indflydelse. Her oplever flere interessenter, at der har manglet politisk vilje til at løfte rådets mandat og rammer for at fastholde rådets position.

Det tredelte børneombud: Mange interessenter har intet eller sparsomt kendskab til modellen med det tredelte børneombud. De fleste vurderer, at modellen ikke har fungeret efter hensigten. Kun på papiret kan modellen ses som et børneombud. Politisk er der ifølge analysen en bekymring for en model som i de øvrige nordiske lande.

Børnekonventionen samt børn og unges rettigheder: Analysen tegner et tydeligt billede af en uønsket politisk

debat om at inkorporere Børnekonventionen (BK) i dansk lovgivning. Omvendt er der en anerkendelse af BK som et klart omdrejningspunkt for Børnerådets arbejde. Og at rådet bør sætte endnu større fokus på de områder, hvor børn og unges rettigheder i tråd med BK ikke efterleves.

Børnerådets rolle, position og opgaver i fremtiden:

Analysen tegner på tværs af interessenterne et billede af fremtidens Børneråd som et uafhængigt, skarpt Børneråd med et unikt fokus på at løfte børn og unges rettigheder, hvor behovet er størst. Samtidig ser mange interessenter Børnerådet som en stærk stemme for børn og unge i den offentlige debat og direkte over for beslutningstagerne. Flere interessenter fremhæver vigtigheden af frit at kunne belyse børn og unges rettigheder på tværs af sektorer.

Børnerådets rolle i børne- og ungeinddragelse: Analysen tegner en vision om Børnerådet som eksperter på børne- og ungeinddragelse og som et nationalt videnscenter og faglig spydspids på området. Flere interessenter ser det som en naturlig rolle for rådet på tværs af det almene og det specialiserede – og med solidt afsæt i BK.

... fortsat

Organisering af nordiske børneombud med gevinster

Den tredelte model for et børneombud kender man ikke i Norge, Sverige og Island. Rådgivningsdelen indgår ikke som en fast del af de tre børneombud.

Derimod har de tre børneombud en særskilt ret til at få indsigt i et udsnit af enkeltsager på et givent område med henblik på at analysere principielle problemstillinger. Det er særligt udbygget i Norge og Island. En anden central forskel er, at Børnekonventionen er inkorporeret i lovgivningen i de tre lande. Det giver ifølge interessenterne et stærkt retligt grundlag i dialog med kommuner, styrelser og andre myndigheder.

Dertil kommer, at de tre børneombud har en fuldtidsansat børneombudsperson i spidsen. Og modsat Børnerådet har de ikke et råd med en vifte af eksterne medlemmer. Det giver en anden type af uafhængighed. Børneombuddene har også betydeligt bedre årlige bevillinger end Børnerådet.

Resultater fra de nordiske interviews rapporteres på de følgende tre temaer:

Lead Agency

Værdien ved organisering af de nordiske børneombud:

Interessenterne på tværs af de tre lande peger særligt på styrken ved, at Børnekonventionen er skrevet direkte ind i deres nationale lovgivning. Det skaber et stærkt fundament for at løfte børn og unges rettigheder i dialog med lokale myndigheder, styrelser og myndigheder. Der er en generel accept af børnesyn og hensyn til børns rettigheder.

Udviklingen på børne- og ungeområdet i de tre lande:

Analysen tegner et billede af de gevinster, ombuddene i de tre lande oplever med inkorporering af Børnekonventionen, herunder styrket fokus på børns rettigheder på tværs af sektorer, rapportering til nationale parlamenter samt indførelse af børnerettighedsvurderinger (CRIA) – med stærk gennemslagskraft på tværs af sektorer.

Politiske rammer og mandater for børneombuddene:

De tre nordiske børneombud fremhæver, at deres position og nationale forankring har stor effekt i forhold til at tænke barnets bedste på tværs af sektorer – også lokalt. Det medvirker også til at sætte fokus på de områder, hvor børns rettigheder ikke implementeres, og hvor der er brug for større fokus på børne- og ungeinddragelse.

... fortsat

Fem stærke konklusioner og retninger for analysen

På tværs af analysens tre dele tegner sig fem overordnede konklusioner, der samtidig perspektiverer forskellige retninger for Fremtidens Børneråd:

1 En stærk samlet stemme for børn og unge

På tværs af analysen efterspørges, at Fremtidens Børneråd påtager sig en stærk position som en samlet stemme for børn og unges interesser, vilkår og rettigheder. Mange interessenter ønsker Børnerådet som en samlet kraft og et fyrtårn, der sætter en klar retning for styrkelse af børn og unges rettigheder i lovgivning og praksis.

2 En stærk og unik position på faglighed og børns rettigheder

Interessenterne ønsker – som i Sverige og Norge – en tidssvarende stærk institution med solide juridiske og børnefaglige kompetencer. Børnerådet bør have et stærkere mandat og de fornødne ressourcer til at løfte en samlet national, evidens- og rettighedsbaseret position om børn og unges rettigheder. Samtidig skal Børnerådet have stærkt fokus på tværs af hele børne- og ungefeltet.

3 Tematisk på tværs af det almene og specialiserede

Analysen tegner en klar anbefaling til Børnerådet om at fastholde et skarpt fokus på rettigheder for børn og unge – på tværs af det almene og det specialiserede – i tråd med Børnekonventionens ånd og bogstav og mindsettet hos børn og unge. Og interessenterne efterspørger et præcist fokus på det retlige og på rettighedsbaserede problemstillinger.

4 Garanten for det moderne børnesyn i hele samfundet

Det moderne børnesyn, hvor barnet står i egen ret, vinder indpas. Men børn og unge giver udtryk for, at de ofte ikke lyttes til, bliver taget alvorligt eller inddrages respektfuldt. Det moderne børnesyn har brug for Børnerådet som en frontkæmper, der kompromisløst kæmper det systematisk ind i lovgivning og praksis. Rådet har det legitime grundlag.

5 Fagligt fyrtårn på børne- og ungeinddragelse

Der er en efterspørgsel i analysen på Børnerådet som et fagligt og metodisk fyrtårn i forhold til at udvikle en stærkere børne- og ungeinddragelse, inkl. international forskning, nye teorier og metoder og en rolle som videnscenter. Børn og unge i analysen peger på børneinddragelse som Børnerådets allervigtigste opgave.

2. Baggrund og formål med analysen

Baggrund og formål

Baggrund for analyse om Fremtidens Børneråd

Den 15. august 2023 tiltrådte Bente Boserup som ny forperson for Børnerådet. I forlængelse heraf har rådet besluttet at iværksætte arbejdet med en ny strategi, der skal sikre et stærkt og tidssvarende Børneråd. Strategien skal definere Fremtidens Børneråd, der arbejder for at sikre, at alle børns rettigheder bliver overholdt, og at børns stemmer bliver repræsenteret i den offentlige debat.

Siden etableringen af Børnerådet er der sket en markant udvikling i landskabet af børneorganisationer samt på det samlede børne- og ungeområde i Danmark. Det har skabt store ændringer i de eksterne vilkår for Børnerådets arbejde.

Derfor er der nu behov for at gentænke Børnerådet og dets rolle som et stærkt og tidssvarende råd.

Arbejdet med strategien munder ud i forslag til et kommissorium. Strategi og kommissorium drøftes politisk, som grundlag for fremtidige rammer og organisering af Børnerådet.

Børnerådets etablering og opgaver

Børnerådet blev etableret i 1994 og er et statsligt råd, der er politisk og økonomisk uafhængigt. Børnerådet skal overvåge og vurdere, om hensynet til barnets bedste, efter bestemmelserne i FN's Børnekonvention, altid kommer i første række, og at børn inddrages og høres i overensstemmelse med deres alder og modenhed, når der træffes beslutninger, der har betydning for dem.

Børnerådet skal være fortaler for alle børn i Danmark ved at sikre børns og unges stemme i den offentlige debat og ved at arbejde for børns rettigheder. Børnerådet skal vurdere og påpege forhold i samfundsudviklingen, som kan have betydning for børns rettigheder og muligheder for udvikling. Og Børnerådet har til opgave at indsamle og formidle viden om børns forhold og vilkår gennem praksis, forskning og ved at inddrage børns synspunkter.

Den viden bruger Børnerådet bl.a. til at rådgive Folketinget, regering og myndigheder i generelle spørgsmål og forhold, som har betydning for børns liv og rettigheder.

... fortsat

Formål med analyse om Fremtidens Børneråd

Formålet med analysen er at tilvejebringe et solidt og velfunderet vidensgrundlag, der skal sikre det bedst mulige fundament for det efterfølgende arbejde med strategi og kommissorium.

Analysen rummer en bred vifte af indsigter, der bygger på tre forskellige delelementer:

- Workshops med skoleklasser på to klassetrin rundt om i landet samt et gruppeinterview med udvalgte unge, der er vokset op med særlige udfordringer.
- Interviews med en bred gruppe af organisationer, myndigheder, eksperter og politikere med indsigt på børne- og ungeområdet i Danmark
- Interviews med de nordiske børneombud samt udvalgte nøgleaktører i Sverige, Norge og Island.

I analysen gennemgås resultater fra de tre forskellige delelementer fra analysen. Samtidig trækker analysen

konklusioner på tværs af den viden og de indsigter, hver af de tre delelementer har tilvejebragt.

Analysen er gennemført og udarbejdet af Lead Agency på vegne af Børnerådet.

3. Workshops og gruppeinterviews med børn og unge

3.1 Methode

Lead Agency

Workshops med skoleklasser og gruppeinterview med udvalgte unge

Etablering af vidensgrundlag blandt børn og unge

Som en del af analysen har Børnerådet ønsket at tilvejebringe et så stærkt vidensgrundlag blandt forskellige grupper af børn og unge som muligt.

Som led i børne- og ungeinddragelsen var det planen at rekruttere 10-15 unge i alderen 15 til 18 år til en gruppe, der skulle mødes over 4-5 workshops. De unge skulle rekrutteres via en række forskellige organisationer. Formålet med gruppen var at få de unges synspunkter, perspektiver og anbefalinger til Fremtidens Børneråd.

På grund af rekrutteringsudfordringer, der bl.a. skyldes en for snæver tidsramme til at rekruttere de unge, var det ikke muligt at samle gruppen. Det var nødvendigt at finde andre veje til at gennemføre børne- og ungeinddragelsen. Plan B blev at gennemføre tre workshops med efterskoler/10.klasser og fem workshops med 6. klasser.

Dele af børne- og ungeinddragelsen er på den baggrund gennemført med andre forudsætninger end planlagt, og

inden for en mere snæver tidsramme end ønsket. Det har naturligvis betydning for resultatet af børne- og ungeinddragelsen. På den ene side er der gennemført en række workshops, hvor flere unge end planlagt er blevet hørt og inddraget. På den anden side har vi ikke haft mulighed for i et forløb med flere workshops at arbejde kontinuerligt og komme i dybden med en række emner og perspektiver for Fremtidens Børneråd.

Erfaringerne fra planlægning og tilrettelæggelse af børne- og ungeinddragelsen, især udfordringer med at rekruttere børn og unge, giver anledning til at vurdere, hvordan en kvalificeret børneinddragelse udformes. Det gælder både dialogen med eksterne parter og god tid til rekruttering.

Samtidig omfatter vidensgrundlaget et gruppeinterview med tre unge, der har været igennem såkaldte børnesager og derved i dialog med kommunale forvaltninger mv. Det har medvirket til at give vigtige perspektiver og vinkler i forhold til inddragelse, rettigheder samt perspektiver på Fremtidens Børneråd.

... fortsat

Tilrettelæggelse og organisering af workshops

Der er i analysen afviklet workshops med:

- Fem 6. klasser, geografisk spredt i hele landet
- To efterskoleklasser og et 10. klassecenter spredt geografisk i hele landet

Børnerådet har rakt ud til forskellige skoler, hvor der har været en forventning om en vis diversitet i elevernes socioøkonomiske, sociale og etniske baggrunde. Resultater fra workshops indikerer, at der er opnået en rimelig stor mangfoldighed blandt klasserne.

Samlet har ca. 110 børn fra 6. klasser og 70 unge fra 10. klasse/efterskoler deltaget i workshops. Heraf har 75 børn fra 6. klasse og 55 unge fra 10. klasse/efterskoler givet samtykke til at inddrage deres perspektiver i analysen.

Workshops har været udviklet på en måde, så eleverne på forskellige klassetrin blev klædt på til opgaver, der skulle give dem mulighed for at give deres perspektiver på Fremtidens Børneråd, samt hvordan Børnerådet skal arbejde for at sikre børn og unges rettigheder.

For 6. klasserne har der været et særligt fokus på, hvordan Børnerådet inddrager børn og unges perspektiver i rådets arbejde. 10. klasserne har haft mulighed for at dykke ned i Børnerådets politiske arbejde, rådets arbejde med vidensindsamling samt arbejdet med at inddrage og repræsentere børn og unges stemmer generelt.

Eksempel på program for workshops med 6. klasser

- Introduktion og opvarmning/navneleg
- Kort introduktion til Børnerådet
- Filosofisk dialog med børnene om at blive hørt og at få indflydelse
- Gruppearbejde
- Idégenerering med 2 øvelser om 1) Børne-Børnerådet og 2) Ekspertholdet
- Børnene har præsenteret deres idéer

Øvelsen med **Børne-Børnerådet** er udviklet til at få eleverne i 6. klasserne til at give deres perspektiver på, hvordan et fast børnepanel i Børnerådet skulle fungere, hvem der skulle deltage, og hvad de synes, der ud fra deres synspunkter skulle arbejdes med. Øvelsen var

... fortsat

designet sådan, at eleverne skulle forestille sig, hvad de har brug for og lyst til, hvis de selv skulle deltage i et fast rådgivende panel i Børnerådet.

Øvelsen med **Ekspertholdet** er udviklet til at få 6. klasses elevernes perspektiver på, hvordan løbende og forskellige ekspertpaneler i Børnerådet skulle og kunne fungere, herunder hvem der skulle deltage, og hvad der skulle arbejdes med. Øvelsen er designet sådan, at eleverne skal forestille sig, hvad de har brug for og lyst til, hvis de selv deltog i et panel, hvor alle børn havde erfaring med et emne eller en problemstilling fx skilsmisse eller plejefamilie. Herunder hvis de skulle mødes et antal gange og give Børnerådet indblik i deres erfaringer og synspunkter.

De to efterskoleklasser og 10. klasse-centret var i løbet af workshops igennem en **prioriteringsøvelse**, hvor de i grupper fik til opgave at drøfte og prioritere mellem de tre centrale spor, som Børnerådet efter Barnets Lov skal arbejde med. De tre unge i gruppeinterviewet lavede samme prioriteringsøvelse.

Det er her tankevækkende, at rigtig mange børn og unge i analysen gav udtryk for, at de ikke på forhånd kendte til Børnerådet og rådets opgaver.

De unge blev i første omgang præsenteret for de tre spor i Børnerådets arbejde:

- Informere og rådgive Folketinget og politikerne om bl.a. børns forhold og rettigheder i lovgivning og forvaltning.
- Vurdere og informere om børns forhold, vilkår og rettigheder i Danmark med afsæt i Børnekonventionen.
- Inddrage børn og unges synspunkter og sikre, at børn og unges stemmer repræsenteres bredt i samfundet.

Gennem workshops og interview var der sat god tid af til at give de unge forskellige eksempler på arbejdet med de tre spor. De unge blev efterfølgende bedt om at vurdere og prioritere Børnerådets indsatser i forhold til de tre spor. Det har givet rådet værdifuld viden om de unges forslag til fordeling af Børnerådets indsatser.

... fortsat

Dataindsamling fra workshops

Indsamling af indsigter og data fra workshops er sket ved, at alle elevernes perspektiver og idéer er skrevet ned så ordret som muligt. Der er kun skrevet citater og perspektiver ned fra elever, der har givet samtykke til, at deres synspunkter må anvendes. Derudover blev der indsamlet fysiske materialer, som eleverne havde udfyldt eller udarbejdet under workshoppen.

De voksne fra Børnerådet og Lead Agency faciliterede derudover en idégenerering blandt grupperne og har noteret så meget og så ordret som muligt ned fra arbejdet i grupperne.

Endelig har Lead Agency og Børnerådet gennemført en kvalificering af en række af de centrale resultater fra den samlede analyse blandt de tre 10. klasser / efterskoler. Resultater herfra indgår også i datamaterialet.

Temaer i analysen

Fokus i øvelser, gruppearbejde og fælles drøftelser på tværs af de to klassetrin har været et målrettet fokus

på, hvordan børn og unge ønsker sig, at Fremtidens Børneråd skal være. Hvad skal Børnerådet særligt fokusere på? Hvordan skal rådet arbejde, og hvordan ser de gerne, at Børnerådet inddrager børn og unge?

På tværs af workshops og gruppeinterview har øvelser og drøftelser givet anledning til at lade børn og unges perspektiver og forslag til Fremtidens Børneråd folde sig ud under temaerne tryghed, forståelse, indflydelse, forskellighed, rettigheder samt inklusion og udsathed.

Temaerne er resultatet af et mix mellem den måde, eleverne er blevet spurgt ind til Børnerådets arbejde på, og de emner, der har fyldt hos eleverne. Temaerne danner ramme for den efterfølgende gennemgang af resultaterne.

Gruppeinterview med tre unge

Ud over workshops med skoleklasser har Børnerådet som nævnt gennemført et dybdegående gruppeinterview af ca. 1½ time med tre unge på 16-17 år. De tre unge har vidt forskellige oplevelser og erfaringer med dialog med kommunale forvaltninger, opholdssteder, plejefamilier mv.

... fortsat

Formålet har været at inddrage unge, der har erfaringer omkring inddragelse, rettigheder mv. i kontakten med sagsbehandlere, plejefamilier, institutioner mv. De unge er i gruppeinterviewet på samme vis som 10. klasserne blevet interviewet om deres perspektiver på Fremtidens Børneråd.

3.2 Prioritering af Børnerådets indsatser og konkrete forslag til inddragelse

Lead Agency

Prioritering af centrale spor i Børnerådets arbejde

Gennem workshops og interview har de unge givet en række perspektiver på, hvordan Børnerådet skal prioritere mellem de tre centrale spor:

- 1) Informere og rådgive Folketinget og regeringen, bl.a. omkring rettigheder.
- 2) Vurdere og informere om børn og unges forhold i Danmark og sikre børns rettigheder.
- 3) Inddrage børn og unges synspunkter og sikre børns stemmer i den offentlige debat.

Øvelsen har spillet bredt ind på de forskellige temaer om forståelse, indflydelse, inddragelse, rettigheder mv. som del af Børnerådets arbejde. Det indgår og rapporteres for hvert tema i næste afsnit. På de følgende sider vises resultaterne af en bred vifte af de mange øvelser omkring prioritering.

Et kvalitativt snit på de mange øvelser viser at, de unge på tværs af 10. klasse, efterskoler og gruppeinterview gerne ser en prioritering med stærkt fokus på spor 3 om at inddrage børn og unges synspunkter og sikre børns stemmer i den offentlige debat. I langt de fleste øvelser blevet det prioriteret med 50% eller lidt under. Dernæst har grupperne bredt set prioriteret spor 1 om at informere og rådgive Folketinget med typisk 20-30%. Og sidst spor 2. Men en central pointe er, at de unge mener, at alle tre spor er vigtige.

Spør 3

Hvor meget skal de tre spor vægte i forhold til hinanden i Børnerådets arbejde?

de tre spor

Spør 1

Spør 2

Hvor meget skal de tre spor vægte i forhold til hinanden i Børnerådets arbejde?

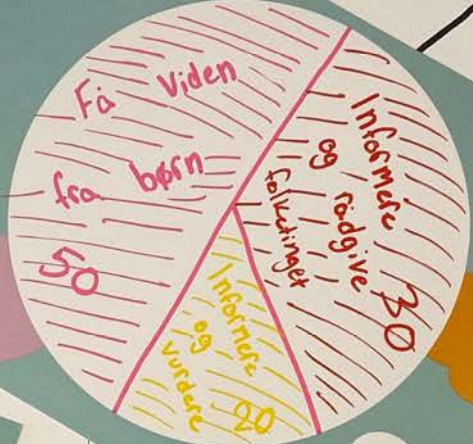
Spør 2

Spør 1

Spør 3

Informere om og vurdere børns vilkår i Danmark 33%

de tre børn den offentlige debat

Spør 1

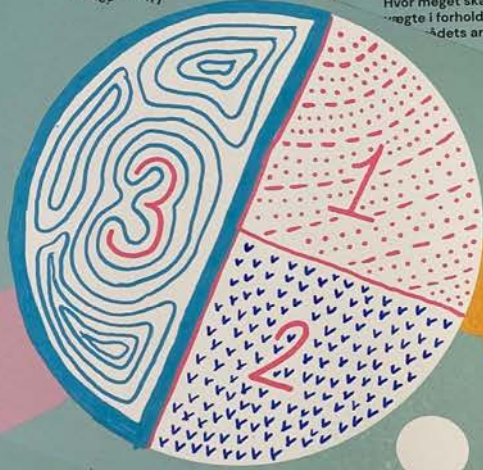
Spør 2

Spør 3

Hvor meget skal de tre spor vægte i forhold til hinanden i Børnerådets arbejde?

Hvor meget skal de tre spor vægte i forhold til hinanden i Børnerådets arbejde?

de tre spor vægte i forhold til hinanden i Børnerådets arbejde?

Nr 2

20%
30%
40%
40%

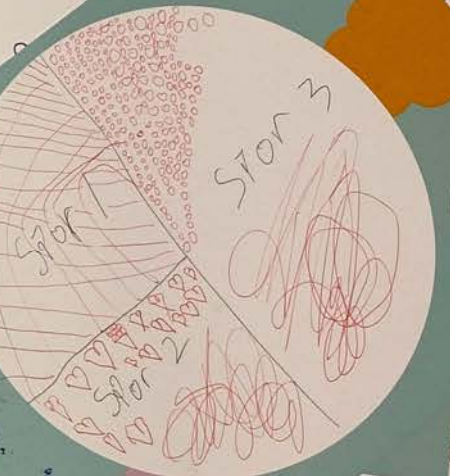
Nr 3

2016

Spør 2

Informere børn

Hvor meget skal de tre spor vægte i forhold til hinanden i Børnerådets arbejde?

Hvor meget skal de tre spor vægte i forhold til hinanden i Børnerådets arbejde?

Børnerådets arbejde?

Spør 2

Spør 3

B.

Brainstorm ud fra konkrete ideer til aktiviteter

Børn på tværs af de fem 6. klasser blev gennem gruppearbejde bedt om at brainstorme på en masse gode idéer til konkrete indsatser og aktiviteter, som Børnerådet kan tage med i sit arbejde fremadrettet. Børnene brugte i grupperne de enkelte idéer til at brainstorme potentielle muligheder for de idéer, de fandt mest spændende og relevante for Børnerådet.

På de næste sider vises eksempler på nogle af de brainstorms og idéer, som også beskrives mere i dybden efterfølgende. De farvede klistermærker indikerer børnenes stemmer på de idéer, de var mest vilde med, og som de derfor prioriterede at arbejde videre med. Og der er eksempler på nogle af de indsatser, børnene arbejdede videre med.

Spændende
aktiviteter
fx spil som
indtager del
emme som
vi snakker om

man kan
have en yngre
gruppe og en
ældre gruppe

Børnerådets
Beslutnings
og møder

Det bliver
for børn
ved at de
forskel for sig selv
- snacks

De skal have
len for at deltage

På hold
ung
bbet
med

Få indraget
børns synsvin
ker noget mere
ny lov
givning

Gøre så man
får eller kan have
venner med.
+ snacks

Børn i
skal få lov til
snakke med
politiker

hvis det
der direkte
ting til p
så vil d
forstå
me

Snakke ansigt
til ansigt med
børn

Børnerådet
børn af.
ministerium

Gode
til børneråd
aktiviteter

brug sociale
medier til at
komme ud til
menc

Kommun
råd →
børneråd.

Ungdoms arbejde i børnerådet

- Vores mening
- Anonymt

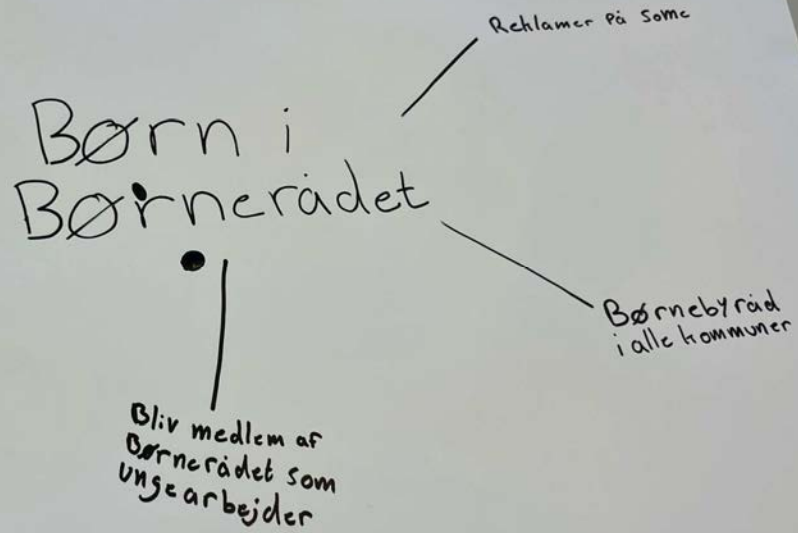

TAVLEN

- Aldersgrupper
- Bedre forståelse
- Belønning

Formål med dagen

- At få de unge til at interessere og engagere sig i politik og børnerådet.
- Reklamere for deltagelse i børnerådet. Uddele flyers og klistermærker.
- Give en smagsprøve på, hvad man laver i børnerådet.
- Give en pause fra den normale skoledag.

kan være a

Mentalt helbred

Se en udv

Deres fremtid

Børn og unges forslag til aktiviteter

Børn og unge på tværs af skoler og aldersgrupper havde mange konkrete forslag til, hvordan de gerne vil inddrages i Børnerådets arbejde. De beskrevne forslag blev udvalgt på baggrund af at være de mest repræsenterede. Nogle af forslagene gik igen på tværs af workshops med forskellige variationer, men de overordnede forslag beskrives herunder.

Etablering af Børneråd på skoler

Nogle børn foreslog at etablere en forsamling, hvor de kan fortælle om deres problemer i skolen og derhjemme. Der skal gerne være en voksen til stede, fx fra Børnerådet, som kan facilitere og tage noter.

Det adskiller sig fra nuværende ungebyråd ved, at det også handler om børn og unges trivsel og ikke kun om lokalpolitik. Der skal reklameres for det på TikTok og Youtube, så det fanger de unges interesse.

Direkte dialog med politikerne

Børn og unge bliver motiverede af at blive hørt og inddraget ordentligt, og derfor foreslår nogle børn direkte møder med dem, som bestemmer.

Det ville være betydningsfuldt for dem, hvis de kunne føle sig set og hørt af nogle af de voksne, der laver lovgivning, der påvirker de unges liv.

Opmærksomhedsskabende arrangementer

Forskellige børnegrupper kommer med forskellige idéer til arrangementer, der kan fremme opmærksomheden omkring Børnerådet. Nogle grupper foreslår velgørenhedsbegivenheder, hvor andre foreslår arrangementer designet til at motivere unge til at deltage aktivt i Børnerådets arbejde.

Ud fra vores datamateriale er der et fokus for begivenhederne på børn og unges rettigheder.

Fælles for mange idéer er wow-effekter, kendte mennesker, musik og underholdning.

Informationsvideoer fra børn til børn

I forbindelse med afholdelsen af workshops med 6. klasseleverne var der mange, som reagerede positivt på tanken om at etablere fx et Børne-Børneråd eller et Eksperthold, hvor børn og unge kunne blive inddraget som en del af Børnerådets arbejde med at formidle til andre børn og unge og at formidle vigtige perspektiver til politikere og andre beslutningstagere.

Det blev foreslået, at man kunne lave informationsvideoer til sociale medier fra børn til børn, så man kunne relatere til afsenderen. Det skulle gøres på en sjov måde, så børn gad at se det, og det skal

... fortsat

tilpasses målgruppen ved at have børn i forskellige aldre som formidlere.

Ungarbejdere i Børnerådet

Flere både yngre og ældre børn reagerede på, at Børnerådet kun har voksne ansatte. Grupper af børn har foreslået flere forskellige modeller for, hvordan Børnerådet kan sikre, at der er børn eller i det mindste unge fast tilknyttet Børnerådets arbejde. Et af de forslag er at ansætte ungarbejdere. Det blev fx foreslået at ansætte unge ved et ungarbejderjob eller en form for ad-hoc inddragelse med gavekort eller biografbilletter som betaling.

Det ville motivere børnene til at deltage som ungarbejdere, hvis der var en mulighed for at være med til at påvirke

love og regler for børn og unge, og hvis der var en mulighed for at møde politikere eller en borgmester, som kunne inspirere dem og give dem følelsen af at blive hørt.

Større integration af børns rettigheder i skolens undervisning

Nogle børn foreslog forskellige muligheder for at integrere børns rettigheder i undervisningen.

Først og fremmest skulle det gerne gøres mere interaktivt og spændende. Der blev foreslået brætspil, projektuger og aktive lege, hvor man kunne få lov til at røre sig imens.

Brætspil kunne fx være nogen, som børn og unge havde været med til at lave, så det kunne være relaterbart for de andre.

Projektuger kunne være ligesom de normale projektuger, men hvor børn og unges rettigheder blev hovedtemaet for alle eleverne.

Ud fra børns rettigheder som hovedtema skulle grupperne arbejde med, hvordan de kunne informere flere børn og unge om deres rettigheder på spændende måder, og hvordan man kunne skabe dialog mellem unge og politikere mv.

Studieture

Nogle børn og unge foreslog studieture, hvor man kunne komme ud og opleve, hvordan børn og unges rettigheder blev behandlet i andre lande, så man kunne få en fornemmelse for værdien af, at rettighederne overholdes i Danmark.

... fortsat

Det kunne fx være deltagerne i et evt. ekspertpanel af børn og unge, som kunne komme på en rejse til et land uden for EU, hvor lovgivningen på børne- og ungdomsområdet ser anderledes ud end i Danmark.

Det kunne også være et besøg til et af de nordiske lande, som gør mere end Danmark for at holde børn og unges rettigheder i hævd.

App

Børnerådet kunne udvikle en app, hvor man kan lære om børn og unges rettigheder. App'en kunne fungere som en portal til alle Børnerådets tilbud, fx Børneportalen.dk eller eksempler på god børneinddragelse, som børn og unge kan bruge til at forklare deres forældre, lærere og pædagoger om, hvordan de godt kunne tænke sig at blive inddraget.

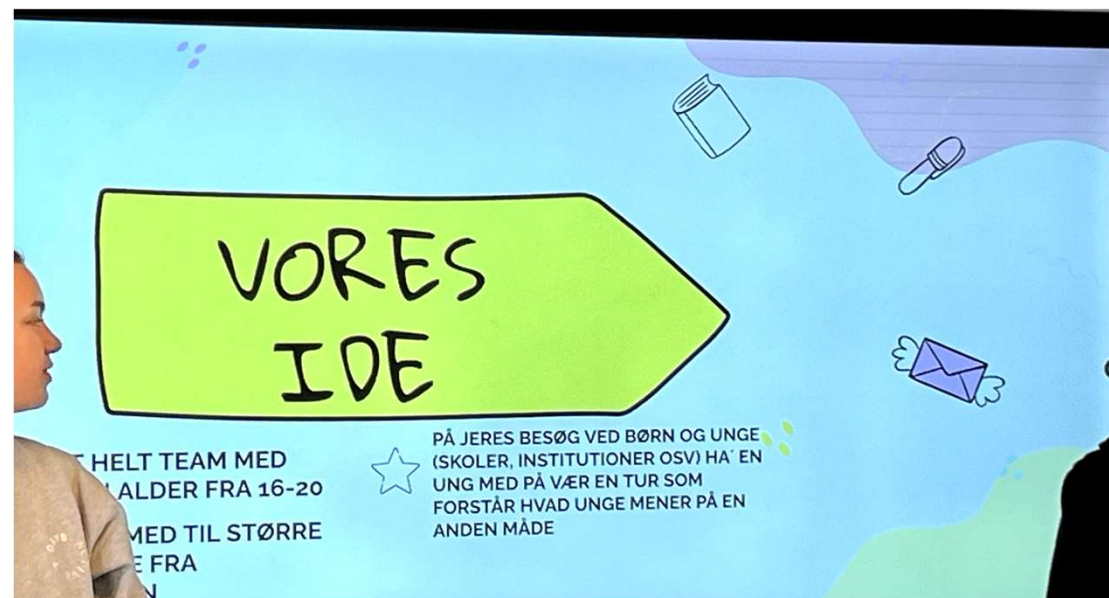
Trivselsundersøgelser på sociale medier

Nogle af børnene pointerede, at der mangler viden om deres trivsel. Derfor kunne man foretage spørgeskemaundersøgelser, hvor man undersøgte børn og unges trivsel både i skolen og i hjemmet. Den skal udsendes vha. TikTok og Youtube, så man fik fat i den rigtige aldersgruppe. Den skulle helst ikke være for lang.

Opsamling på ideerne

Hvad står vi tilbage med, når vi kigger på de her idéer?

- Etablering af Børneråd på skoler med voksne facilitatorer
- Direkte dialog med politikere for at øge følelsen af at blive hørt
- Opmærksomhedsskabende arrangementer med wow-effekter og kendte mennesker
- Produktion af informationsvideoer fra børn til børn på sociale medier
- Integration af ungarbejdere i Børnerådet
- Arrangement af studieture til andre lande for at lære om børns rettigheder
- Udvikling af en app til læring om børn og unges rettigheder
- Trivselsundersøgelser på sociale medier for at indsamle viden om børns trivsel

3.3 Tværgående temaer

Lead Agency

Tværgående temaer

Centrale temaer på tværs af børn og unge i analysen

Som nævnt rapporteres resultater fra workshops og gruppeinterview i det følgende under en række tværgående temaer, der har fyldt blandt børn og unge i både workshops og i det afholdte gruppeinterview.

De enkelte temaer er typisk vægtet, prioriteret og italesat meget forskelligt på tværs af klassetrin og de 16-17-årige i gruppeinterview. Men temaerne er gennemgående på tværs af årgange og grupper af børn og unge. Og de udspringer af øvelser og drøftelser med børn og unge om kendskab til Børnerådet, Børnerådets opgaver samt perspektiver for, hvad Fremtidens Børneråd skal være og skal arbejde med.

Gennemgangen af de seks temaer, skal derfor ses i en kontekst af Fremtidens Børneråd, herunder hvordan rådet skal arbejde for at styrke børn og unges tryghed, forståelse og indflydelse. Og hvordan Børnerådet skal arbejde målrettet med at inddrage forskellige grupper af børn og unge samt styrke deres rettigheder og stemme i den offentlige debat og direkte over for politikerne.

Børn og unges synspunkter, oplevelser og konkrete udtalelser inden for de seks temaer tegner derfor også værdifulde perspektiver for, hvordan Børnerådet fremover skal arbejde for at styrke børn og unges vilkår, interesser, inddragelse og rettigheder.

Tværgående temaer i analysen blandt børn og unge

- Tryghed
- Forståelse
- Indflydelse
- Forskellighed
- Inklusion og udsathed
- Rettigheder

3.3.1 Tryghed

Lead Agency

Elev fra 6. klasse

Det kunne måske være hyggeligt, hvis man kendte lidt til den, man talte med. Så man ikke skulle være nervøs for det. Man skulle være tryk ved det.

Tryghed som vigtig ramme for deltagelse

På tværs af 6. klasser, 10. klasser og de unge i gruppeinterview opleves tryghed som en afgørende ramme og vilkår for deltagelse og engagement, så børn og unge har lyst til at dele oplevelser og perspektiver. Børn og unge taler dog om tryghed på vidt forskellige måder og med forskellige vinkler.

Gode rammer giver tryghed

På tværs af workshops og forskellige øvelser tegner børn og unge et tydeligt billede af, at oplevelsen af tryghed er et helt afgørende element i forhold til at have lyst til at dele oplevelser, holdninger og perspektiver.

Blandt 6. klasserne trækker børnene meget eksplicit tråde fra det at føle sig tryk i den konkrete situation til andre temaer som fx at føle sig forstået, lyttet til og at få indflydelse. Tryghed opfattes derfor som en nødvendig betingelse for opfyldelsen af en række af de andre temaer i analysen.

6. klasserne arbejder gennem workshops med forskellige øvelser i forhold til både at deltage i et

eksperthold i Børnerådet eller sidde med i et råd af børn på tværs af alder og temaer (øvelsen om Børne-Børneråd). I de to øvelser arbejder de med, hvordan Børnerådet skal inddrage børn og unge. Her fremhæver børnene tryghed som det centrale fundament for inddragelse.

I forbindelse med øvelsen om at deltage i et eksperthold, siger børnene f.eks., at der er brug for at etablere et intimt rum, hvor de kan dele deres oplevelser i trygge omgivelser.

Elev fra 6. klasse

”Unge fortæller ikke til hvem som helst. Måske skal de sætte sig ned og spise frokost sammen [den/de unge og voksen] og lære hinanden at kende.”

De ældre elever taler i mindre grad end de yngre elever specifikt om tryghed i forhold til deltagelse. Men det er tydeligt, at de er lige så optagede af tryghed i forhold til at føle sig sikker og motiveret til at dele deres oplevelser og holdninger.

Eksempelvis åbner de ved workshops først op, når de voksne har formået at skabe et trygt rum, hvor de tør dele noget af sig selv, har tillid til, hvordan de voksne bruger deres udtalelser, og at de kan mærke, man er til stede og vil dialogen med dem. Samtidig er de unge meget direkte ift., hvilke relationer de ønsker at indgå i. Det handler i høj grad om tryghed.

Tryghed har mange former og udtryk

Tryghed kan ifølge børn og unge i de afholdte workshops skabes og findes i mange former, bl.a. i de fysiske rammer.

... fortsat

Det er noget af det, 6. klasserne lægger stor vægt gennem øvelserne. For nogle børn handler det om, at det er sted, de kender i forvejen, for andre et sted som er hyggeligt og indbydende.

En anden faktor omkring tryghed, som de ældste elever særligt påpeger, handler om tryghed på tværs af alder, baggrund mv. De ældre elever er opmærksomme på, hvordan de også kan bidrage til tryghed for deltagelsen af yngre elever.

10. klasserne fremhæver i den kontekst også, at tryghed er en vigtig ramme, når man skal introducere børn og unge som reelle kilder til andre. De vil gerne være en del af debatten, men have sikkerhed for, hvordan de bliver brugt. Nogle af de unge er optagede af, at der er tydelige rammer omkring, hvad de indgår i.

Tryghed er ikke et eksplicit tema i gruppeinterviewet med de tre unge. Men det er tydeligt, at de unges vilje og motivation for at dele af deres meget personlige oplevelser er en tryk ramme og en grundlæggende tro på, at deres perspektiver kan bidrage til at hjælpe andre børn og unge.

Fysiske rammer

I forhold til de fysiske rammer giver især 6. klasserne udtryk for vigtigheden af, at der er en høj grad af genkendelighed, at der er en afslappet og rolig stemning og gode fysiske rammer. Det giver gode rammer for at deltage aktivt.

I den sammenhæng nævner børnene også, at det helst ikke skal være så langt væk fra dem, at man kender vejen eller transportmidlet. Tryghed kan også være

Ung på 16 år fra gruppeinterview

”Det kan også blive meget personligt og måske også mere personligt, end man lige har lyst til, hvis man sidder sammen med nogen, man slet ikke kender.”

at kunne følges med en ven eller en kendt voksen, hvis man skal være et nyt sted. Der kan også være tryghed i at have set billeder af det sted, man skal være eller få information om det. Både 6. og 10. klasser fremhæver, at der ligger en stor tryghed og sikkerhed i at kende format for det arrangement eller møde, de skal deltage i.

Psykiske rammer

Både 6. klasser og 10. klasser pointerer vigtigheden af at føle sig trygge ved de

Elev fra 10. klasse

***Det vigtigste er at sikre, at
børnene er trygge***

... fortsat

personer, der deltager, som citatet på foregående side viser. Og trykke ved dem, der skal bidrage til at formidle deres oplevelser og problemer.

På tværs af børn og unge i workshops er der flere vigtige elementer i de psykiske rammer. Det kan fx være, at der er kendte voksne til stede, men det kan også være en ven, der deltager sammen med dem. Børn og unge kan også have haft mulighed for på tomandshånd at tale med den enkelte voksne, inden de fx mødes i en gruppe med andre børn. Flere børn siger også, at det skaber tryghed, når de voksne deler noget om sig selv, så børnene lærer dem bedre at kende.

Det er en væsentlig pointe, at de ældre elever sammenkæder tryghed og trivsel, når det drejer sig om vilkår for deltagelse og inddragelse, herunder hvor vigtigt det

er, at de voksne er opmærksomme på at sikre trykke rammer og god trivsel på tværs af børn og unge for at opnå succesfuld deltagelse fra børn og unge.

Der er således adskillige metoder til at etablere en følelse af tryghed i forhold til børn og unges inddragelse og aktive deltagelse. Dette understreger blot vigtigheden af at tage højde for de mange aspekter, der skal adresseres for at sikre de mest trykke rammer for en optimal inddragelse og deltagelse.

Elev fra 6. klasse

"De må ikke love mere, end de kan holde. Mine forældre er jo skilt, og de lyver nogle gange for at få mig over på deres hold. Det er vigtigt, at de voksne overholder, hvad de lover."

Tydelige og ærlige voksne

Citatet herover handler om, at børn og unge ofte oplever forældre og voksne, der lover mere, end de kan holde. Eller som ikke er tydelige omkring det reelle indflydelsesrum, der er for børn og unge i forhold til at blive lyttet til og få indflydelse. Det gennemsyner samtidig workshops, at børn og unge forventer at møde voksne, som reelt lytter og loyalt videregiver deres oplevelser og perspektiver.

Præcis det element er også en pointe i gruppeinterviewet, hvor alle tre unge giver indtryk af, at de ikke føler, at de har været lyttet til, og at der har været en tydelig ramme for deres inddragelse.

Under temaet tryghed dukker begrebet *forudsigelighed* også op. For nogle børn i

... fortsat

analysen er *forudsigelighed* centralt for tryghed, og for de børn er tryghed bl.a. at vide, hvad der skal ske, hvornår, hvorhenne, og sammen med hvem.

I løbet af workshops siger nogle børn og unge, at det nogle gange og i forhold til nogle emner kan være vigtigt at kunne være anonym, hvis det skal opleves trygt at dele sine holdninger. Og at de skal være sikre på, at de kan sige fra.

Det fylder ikke meget i debatten, men det er en vigtig indsigt for Børnerådet, at det i nogle sammenhænge kan være et vigtigt tryghedselement.

Der er en velbeskrevet balance mellem børnenes ønske om autonomi og deres anerkendelse af, at voksne spiller en vigtig rolle i at facilitere børns

deltagelse og inddragelse.

Samlet viser dialogen med børnene, hvor vigtigt det er, at de voksne er tydelige i forhold til rammer og vilkår for inddragelsen. Rammer skal være velbeskrevne, og det er de voksnes ansvar, at de også er tydelige for børnene.

3.3.2 Forståelse

Lead Agency

Elev fra 10. klasse

Det er vigtigt at vide, hvad børn gerne vil, så de voksne, eller dem, som styrer, kan bruge den information i fremtiden.

Forståelse er et vigtigt skridt mod deltagelse

Forståelse fylder meget i drøftelserne blandt børn og unge. En central pointe på tværs af workshops og gruppeinterview er, at børn og unge er særligt optaget af at blive hørt, lyttet til og forstået. Og at det er et vigtigt skridt i forhold til at deltage med perspektiver på beslutninger, der påvirker børn og unges liv.

Værdien af at blive hørt – og forstået

På tværs af workshops og interview har børn og unge et stort ønske om at blive lyttet til, hørt og forstået. Børn og unge er generelt yderst reflekterede omkring det at blive hørt i forhold til at være med til at bestemme. I den sammenhæng er de primært optagede af at blive forstået.

Blandt 6. klasserne reflekterer børnene over en række elementer i forhold til forståelse. De er bl.a. optagede af, at

Elev fra 10. klasse

"Vi synes, de (børn og unge, red.) burde blive hørt. Hvis de (forældre) vælger en anden skole for én, selvom man er blevet spurgt, så er man i det mindste blevet hørt."

voksne lytter og forstår deres holdninger og perspektiver, så de voksne bedre kan tage beslutninger, hvor børnene oplever, at deres perspektiver også er inkluderet.

Samtidig fremhæver børnene, hvordan voksnes erfaringer nogle gange gør dem bedre i stand til at forstå og træffe de rigtige beslutninger.

Blandt 10. klasserne lægger de unge stor vægt på, hvordan voksne giver sig tid til at lytte og forstå deres forskellige vinkler på mange spørgsmål. De unge motiveres i høj grad af at blive lyttet til og forstået.

De unge er også meget optagede af at blive hørt og inddraget, fordi de ønsker at medvirke til at udvikle samfundet, og at skabe bedre løsninger for børn.

De unge foreslår adskillige gange i løbet af workshops, at unge ansættes i Børnerådet på en måde, så de får en form for fast tilknytning, hvor de kan dele deres erfaringer med Børnerådet.

Det hænger rigtig godt sammen med, at Børnerådets vigtigste opgave ifølge de unge er at lytte og inddrage børn og unges perspektiver og forslag.

De unge tænker generelt i retning af at blive formelt inddraget ved faste aftaler og møder, hvor de voksne faciliterer. Men derudover tænker de unge, at det primært skal være børn og unge, der sætter dagsorden i forhold til, hvad der er de vigtige temaer, hvad der skal drøftes og på hvilke vilkår.

... fortsat

Følelsen af ikke at blive hørt og forstået

Gruppeinterviewet med de tre unge viser, at de gennem store dele af deres meget forskellige forløb oplever ikke at være blevet hørt og inddraget i væsentlige beslutninger i forhold til deres eget liv.

De tre unge har erfaringer i forhold til forældre, kommunale sagsbehandlere, rådgivere i kommunerne, opholdssteder, plejefamilier m.fl. De unge udtrykker en gennemgående oplevelse af ikke for alvor at blive hørt, forstået og inddraget.

I løbet af interviewet understreger de unge oplevelsen af ikke at blive inkluderet i afgørende beslutninger – både store og små – angående deres eget liv. Hverken fra forældre, lærere, sagsbehandlere eller andre voksne.

De unge betoner i den sammenhæng vigtigheden af at føle sig hørt og forstået. Selvom de oplever lejlighedsvis at være blevet spurgt til deres synspunkter, har de tit følt, at deres synspunkter ikke er blevet vægtet og i særlig stor grad inddraget i de endelige beslutninger.

Det har hos de tre unge ført til en markant følelse af at blive overset. De påpeger, at inddragelse og deltagelse ikke blot handler om at blive spurgt, men også at ens meninger og følelser bliver taget alvorligt, forstået og respekteret.

Voksne skal have endnu mere fokus på at lytte og forstå

På tværs af workshops og interview med de unge er der en fælles oplevelse af, at voksne nogle gange ikke har nok fokus

på eller giver sig tilstrækkelig tid til at lytte og spørge nysgerrigt ind til børnenes oplevelser og holdninger.

Børn og unge i workshops siger i den sammenhæng, at oplevelsen af ikke altid at blive forstået også handler om, at børn og unge i dag lever et helt andet liv, end da deres pædagoger, lærere og forældre var børn.

Elev fra 6. klasse

"Børn er ikke på samme måde, som de voksne var, da de var børn"

Børn og unge nævner f.eks., at det gælder i forhold til at forstå deres interesse for gaming, at være online samt sociale medier som TikTok og Snapchat. Men det gælder også i

... fortsat

forhold til mange af de udfordringer, børn og unge oplever i forhold til skole, trivsel og kammeratskaber, mobning mv.

Voksne skal 'uddannes' til at forstå børns udfordringer

Børn og unge peger i løbet af workshops på, at voksne har et ansvar for at bringe de problemer og perspektiver, børn og

Elev fra 10. klasse

"Det ville være meget fedt at kunne fortælle direkte til politikerne, hvad vi har snakket om – det er også en ting for unge at møde folk højt oppe i samfundet. Det er mere motive-rende, for så føler man, at man har en større indflydelse."

unge giver udtryk for, ind i de relevante sammenhænge og beslutningsrum. Børn og unge oplever, at voksne ikke altid tager dem alvorligt. Det er en værdifuld læring for Børnerådet. Det er en central opgave for rådet at medvirke til at 'uddanne' voksne til at skabe de rette rammer for at lytte, forstå og inddrage.

Elev fra 6. klasse

Børne-børnerådet skal forklare det på en anden måde. De skal prøve at tale voksen-sprog, for det kan være, at de voksne ikke forstår, hvad børnene siger ellers. Voksne kan måske ikke forstå den måde børn taler på. For eksempel dem fra 1970'erne kan jo ikke forstå dem, som er født i 2011.

3.3.3 Indflydelse

Lead Agency

Børn og unge med nuanceret tilgang til indflydelse

Indflydelse spiller en stor rolle på tværs af workshops og gruppeinterview. Børn og unge motiveres af indflydelse, ønsker mere medindflydelse, men kræver ikke at bestemme for enhver pris.

Indflydelse er godt – medindflydelse er vigtigt

Børn og unge i de forskellige workshops udtrykker et klart ønske om at have mere indflydelse på forskellige aspekter af deres liv. De ønsker i høj grad at blive inddraget i flere beslutninger, især dem der direkte påvirker dem i deres hverdag.

Blandt 6. klasserne siger mange børn, at de på nogle områder burde have større indflydelse på at bestemme ting selv, f.eks. om de har lyst til at gå til fodbold, eller om de vil have vinterjakken på mm.

Også blandt 10. klasserne ser vi i de tre workshops et klart ønske om en større grad af indflydelse gennem systematisk inddragelse og deltagelse. De unge

ønsker at blive hørt og blive inddraget, før der bliver truffet vigtige beslutninger. Det gælder både forhold i deres eget liv og forhold, der spiller ind på udviklingen i samfundet.

Børn og unge er optagede af at have medindflydelse i deres eget liv og være med til at bestemme ting, som er vigtige for dem. De er samtidig reflekterede over, at deres forældre på nogle områder har bedre forudsætninger for at tage vigtige og store beslutninger end dem selv, fx hvorvidt familien skal flytte. Børn og unge i workshops forholder sig til, at alder og modenhed spiller ind i forhold til, hvad børn kan og bør få indflydelse på.

Flere af børnene i 6. klasserne er bevidste om, at de ikke ved alt, og derfor har de

Elev fra 6. klasse

"Det kan være dejligt at bestemme, men det kan også være svært. For eksempel ved forældre nogle gange bedre, om man får brugt den der Barbie dukke, man drømmer om."

ikke nødvendigvis brug for at blive inddraget i større beslutninger. Og især ikke, hvis deres synspunkter ikke bliver taget med i betragtning.

Mange børn og unge fremhæver også, at hvis forældre faktisk lytter til deres synspunkter, så er de på en eller anden måde med til at påvirke overvejelserne hos forældrene, selv hvis udfaldet ikke er det, som de håbede på.

Elev fra 10. klasse

***Inddragelse af børn og unges
perspektiver er det vigtigste. Det er jo
BØRNENES råd; det er os, som er i fokus.
Derfor er det vigtigt, at det er VORES
holdninger, der bliver arbejdet med.***

... fortsat

Når indflydelse er helt afgørende

Interviewet med de tre unge viser, hvor afgørende indflydelse og medindflydelse er for børn og unge i forhold til spørgsmål, der har så afgørende betydning for deres liv som f.eks., hvor de skal bo, hvordan beslutninger om deres fremtid træffes.

Det er tydeligt i interviewet, at det at blive hørt, lyttet til og inddraget er vigtigt, men at det at få (med)indflydelse er altafgørende. En af de unge understreger vigtigheden af at have indflydelse på beslutninger, der påvirker deres liv direkte, fordi det netop giver en følelse af kontrol, betydning og medbestemmelse.

De oplever, at det også gør dem mere ansvarlige, hvis de får mulighed for at medvirke til at træffe beslutninger – både i deres eget liv og bredere.

Indflydelse motiverer

Børn og unge på tværs af klassetrin er også motiverede af at få indflydelse, så de kan være en del af at forbedre de forhold, som de selv oplever udfordringer med, uanset om det er offentlig transport, adgangsforhold for børn med handicap eller undervisning. Børn og unge vil rigtig gerne medvirke til at forbedre regler og rammer for dem selv og andre børn og unge. Og de har stor forståelse for, at det typisk skal ske i et samspil med voksne.

Elev fra 10. klasse

"Indflydelsen er vigtigst. Hvis I bare står, og har spurgt en masse børn, men ikke rigtigt kan komme videre med det, så er det lidt håbløst."

Det er tydeligt, at dialogen med børn og unge om Fremtidens Børneråd er med til at give børn og unge klare perspektiver på det at have indflydelse – og gennem Børnerådet at kunne påvirke de rammer og vilkår, børn og unge hver dag møder rundt om i samfundet.

Tydelige rammer for indflydelse

Nogle børn i 6. klasserne giver udtryk for, at de ikke nødvendigvis ønsker at blive spurgt om beslutninger og forhold, de alligevel ikke har eller vil få indflydelse på.

Til gengæld ønsker børn og unge på tværs af klassetrin, at det er tydeligt for dem, hvis der er områder, hvor de ikke kan få direkte indflydelse på beslutningerne. Citatet på siden viser kompleksiteten i børnenes forventninger. På den ene side vil de fleste unge gerne have Børnerådet til at bruge ressourcer

... fortsat

på at indsamle viden fra børn og unge. På den anden side er børn og unge også bevidste om, at det ikke er så nyttigt at indsamle viden, hvis det ikke bliver omsat til indflydelse. Dette understøttes af, at børn og unge generelt ønsker at blive hørt, og at det er vigtigt at forstå, hvorfor man bliver hørt, hvad man reelt kan få indflydelse på, og hvor man ikke kan indflydelse.

Samtidig kommer det ifølge børn og unge meget an på, hvor man bliver inddraget, og hvor gode voksne er til at fortælle om de konkrete beslutninger. Hvis børn og unge ikke kan få indflydelse på beslutninger, er det vigtigt for dem, at det er tydeligt fra starten, så de ikke får opfattelsen af, at deres holdning kan påvirke beslutningen.

De unge i workshops forventer ikke at få

Elev fra 10. klasse

"Når de (voksne, red.) skal tage en beslutning, så skal de høre barnets perspektiv."

lov til at bestemme hvad som helst. De er meget bevidste om deres muligheder og rammer. Men de vil gerne deltage og tage ansvar, fx i ungebyråd, ungarbejdere i råd og grupper, workshops om børns rettigheder på andre folkeskoler m.m.

Analysen viser, hvordan mange af de unge er interesserede i at få mere at sige, og de vil gerne have muligheder for at engagere sig yderligere i udformningen af rammerne for deres ungdomsliv. Omvendt er de unge ikke interesserede i at bruge deres fritid alene på at deltage. De taler om løn, tage på ture, fællesskab mv. som motivation.

De er ikke villige til at bruge deres dyrebare fritid på at deltage i heldagsworkshops uden anden form for motivation end indflydelse.

Bedre inddragelse i børnesager

De tre unge fra gruppeinterviewet udtrykker også en positiv holdning til at blive inddraget i Børnerådets arbejde og ser det som en mulighed for at få deres stemmer hørt og bidrage til ændringer, der påvirker dem og deres jævnaldrende.

Samtidig fremhæver de også en række betingelser for en vellykket inddragelse. De skal føle, at deres bidrag værdsættes og respekteres og danner reel baggrund for at drøfte forandringer. De ser også et perspektiv i, at Børnerådet kan formidle en direkte dialog mellem unge som dem og politikere om konkrete udfordringer i forhold til at blive lyttet til, forstået og inddraget i den her type af spørgsmål.

3.3.4 Forskellighed

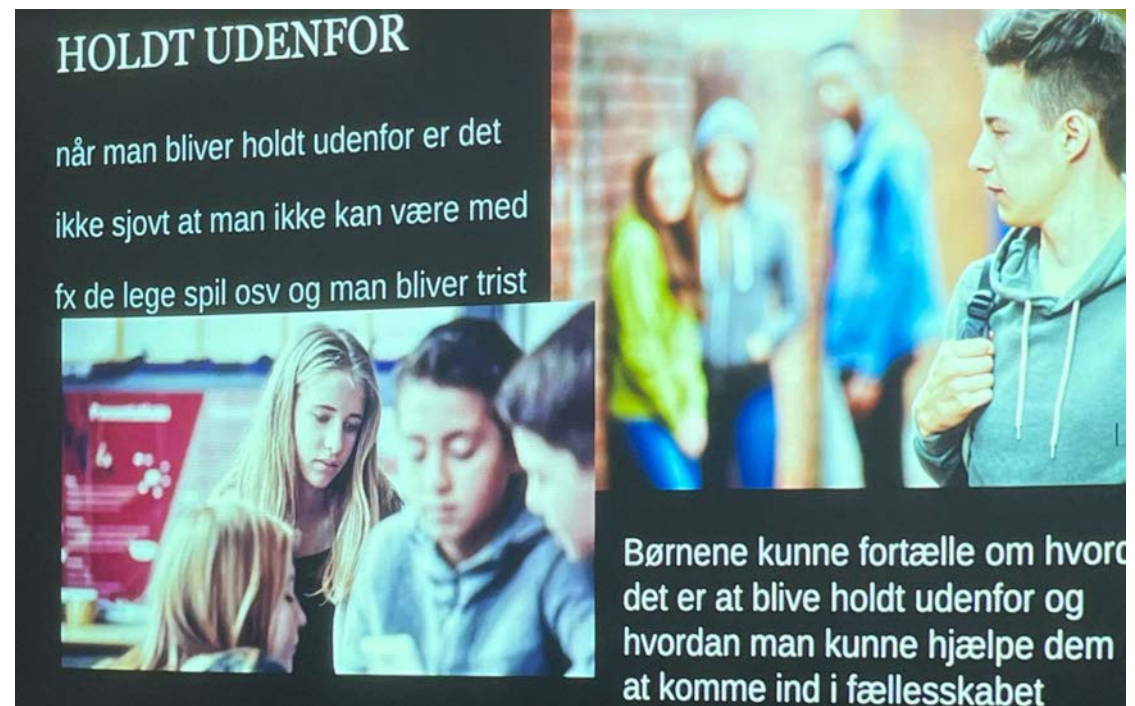
Lead Agency

Eksempel på eksperthold

Her præsenteres et eksempel fra en øvelse, hvor børnene har ageret eksperthold. Illustrationen viser blandt andet børnenes evne til at analysere og håndtere komplekse spørgsmål eller emner. Herunder at sætte sig ind i forskellige aspekter af det at være barn og ung, og at børn og unge har forskellige vilkår for at deltage og engagere sig.

Øvelsen er udviklet til at indhente perspektiver fra 6. klasses elever om, hvordan løbende og forskellige ekspertpaneler i Børnerådet kunne fungere.

Formålet med øvelsen er at lade eleverne forestille sig, hvad de selv ville have brug for og lyst til, hvis de deltog i et panel, hvor alle børn havde erfaring med et specifikt emne eller en problemstilling.

Elev fra 6. klasse

*De må ikke blive ”for voksne”,
når de bliver inddraget.
17-årige er fx for gamle.*

Forskellighed som grundvilkår for deltagelse

Børn og unge er opmærksomme på, at alder og andre forskelle spiller en tydelig rolle for rammer og vilkår for inddragelse og deltagelse. Børn og unge har en god forståelse for de vidt forskellige forudsætninger, børn og unge har, og at de kan støtte hinanden på tværs af forskelligheder.

Forskellighed kan påvirke inddragelse

Der er blandt børn og unge i de forskellige workshops en tydelig opmærksomhed på de forskelle, der kan påvirke børn og unges vilkår for at blive inddraget og ikke mindst at føle sig inddraget. En forskel knytter sig til alder, men også hvordan barndommen opleves og leves i forskellige aldre, samt at det at være barn konstant forandrer sig.

Blandt børn og unge i workshops er der en opmærksomhed på, at børn skal have plads i alle de forskellige faser og i forhold til de problemstillinger, de hver især oplever. Her er alder kun et element.

Blandt 6. klasserne er der en bevidsthed om, at alder kan opleves som en barriere i forhold til at deltage og blive inddraget.

Eksempelvis oplever de, at yngre børn kan have svært ved at fortælle om egne perspektiver eller forstå et emne fuldt ud. Børnene er dog også opmærksomme på, at vilkår for inddragelse og deltagelse kan bero på andre forskelle end alder, herunder hvor de kommer fra, køn, etnicitet mv.

Forskellighed styrker perspektiverne

En central pointe fra workshops med børn og unge er, at børn i forskellige aldre oplever forskellige udfordringer og har forskellige perspektiver.

Børn og unge på tværs af klassetrin er meget bevidste om vigtigheden af at inddrage børn og unge i forskellige aldre. Alder har selvfølgelig betydning for, på hvilke emner børn kan inddrages og på

Elev fra 6. klasse

"Hvis de er yngre, er det svært at forstå, hvad de siger. Hvis de er ældre, bliver de ligeglade"

hvilke måder. I den sammenhæng nævner børn og unge også, at drenge og piger har forskellige oplevelser og perspektiver, så de er vigtigt at inddrage børn og unge fra alle køn, aldersgrupper, sociale baggrunde mv.

Børn og unge omtaler på nogle måder forskellighed som et problem, f.eks. viser citatet her på siden, hvordan børn godt kan opfatte selv få års aldersforskel som

... fortsat

en skillelinje for, om man som et yngre barn kan bidrage konstruktivt. Det rejser spørgsmålet om, hvordan vi bedst inkluderer fx de yngste børn på en systematisk måde, og hvordan vi også formidler til børn og unge, at det altid er en fordel at inddrage dem i forskellige aldre – også de yngste børn.

Nogle af børnene foreslog her, at det potentielt kan gøres ved at lade større børn bidrage og formidle for de mindre børn. Det indgår i de videre vurderinger.

Samlet set peger børn og unge i analysen på, at forskellighed, selv om det kan gøre inddragelse udfordrende, er en stor styrke, fordi det giver flere nuancer og flere forskellige perspektiver på de spørgsmål, der drøftes.

Flere af de unge fremhæver, at børn og unge ofte har vidt forskellige problemer og perspektiver, selvom de kun er få årgange fra hinanden. Det gør det rigtig vigtigt at komme bredt rundt om alle udfordringer.

Forskellighed stiller krav til rammer for inddragelse

Blandt 10. klasserne var der klart den opfattelse, at de er ved at nå en alder, hvor de bør få mere reel indflydelse på flere beslutninger. Flere unge sagde også, at yngre børn ikke skulle have så meget medbestemmelse, fordi de ikke var i stand til at forstå forskellige spørgsmål med langsigtet betydning, fx uddannelse, økonomi mv.

De unge er dog opmærksomme på, at selv om yngre børn måske reelt ikke kan få ligeså meget indflydelse som større

Elev fra 10. klasse

"Børn har ikke nok viden og erfaring til at træffe beslutninger for sig selv. Under 13 skal ældre være med. 13-16 skal de inddrages. 16-18 må gerne bestemme helt selv."

børn, så er det vigtigt at inddrage dem og få deres perspektiver med.

Citatet understreger de unges pointe om, at der er stor forskel på børn og unge, også selv om der er få år imellem, og at de derfor med fordel kan repræsentere og støtte hinanden på tværs af årgange i forhold til inddragelse i væsentlige emner.

Børn hjælper børn

Der er blandt børnene en klar pointe om, at de ældre børn kan støtte yngre børn i at udtrykke de problemer og holdninger,

... fortsat

de yngste kan have vanskeligheder med selv at formidle.

Børnene kommer i den sammenhæng med et konkret forslag om, at nogle børn kunne være 'ansat' af Børnerådet til at bidrage med perspektiver og vinkler på vigtige emner. Men at de samtidig kan have en opgave med at inddrage de lidt yngre børn, fordi de bedre kan forstå de mindre børn, og at yngre børn generelt vil have større tillid til de større børn.

Pointen er i den sammenhæng også, at det kan være svært som voksen at oversætte voksensprog til børnesprog og børneideer til voksensprog. Børn og unge er meget optagede af at hjælpe dem, der er yngre end dem selv, med at forme perspektiver og få indflydelse.

Børn og unge peger på, at de bedre kan forstå dem, der er tæt på dem selv aldersmæssigt og/eller mht. til andre forhold. Det er her særligt vigtigt at inddrage børn i den alder, som en given ændring vil påvirke. De ved nemlig bedst, hvordan det ville føles, og de kan komme med værdifulde indspark fra deres liv og dagligdag.

Det er i den sammenhæng interessant at overveje, om ældre børn, som fx dem i 10. klasse, kan fungere som repræsentanter for de yngre børn på forskellige områder. Spørgsmålet er, om det giver bedre inddragelse og større

Elev fra 6. klasse

"Politikerne lytter bare desværre nogle gange mere til voksne end til børn."

indflydelse for børn og unge, at de også agerer formidlere. Det er relevant for Børnerådet at overveje fremadrettet.

Børn formidler til andre børn

Mange børn og unge i de forskellige workshops er optagede af at kunne formidle til andre børn. Men de giver samtidig udtryk for en bekymring for, om de vil blive taget alvorligt, hvis de formidler problemer til voksne på vegne af andre børn.

I den sammenhæng foreslår nogle af børnene, at det er voksne, der i sidste ende skal bringe børns perspektiver videre til beslutningstagere for at sikre, at deres synspunkter tages alvorligt. Det peger på et fundamentalt problem; at børn og unge ikke oplever, at voksne tager dem alvorligt.

... fortsat

Børnerådet skal overveje, hvordan man bedst kan ændre på den kultur og det mindset.

Og det understreger vigtigheden af at skabe rum og plads for, at børn og unge i langt større grad får mulighed for at formidle deres opfattelser og problemer direkte til beslutningstagere.

Elev fra 10. klasse

Få en ung med, når I er ude på skoler. De forstår bedre, hvad de unge siger. Det er mere relaterbart, at det er unge, der fortæller om det (børn og unges rettigheder, red.)

3.3.5 Inklusion og udsathed

Lead Agency

Skarpt blik for børn med særlige behov

Børn og unge i analysen har et klart blik for, at børne- og ungeinddragelse skal tilpasses de særlige udfordringer og behov, nogle børn og unge lever med. Det styrker inddragelsen.

Børn og unge med blik for særlige krav for at inddrage alle

Børn og unge på tværs af skoleklasser og klassetrin har stor forståelse for og indsigt i, at en del af deres kammerater kan have forskellige udfordringer eller behov i deres liv. Det kan både være et liv med fysiske handicaps, autisme, ADHD eller forskellige sygdomme. Eller det kan være udfordringer på grund af en svær skilsmisse, problemer i familien, ophold på institution, i plejefamilie eller andet.

Elev fra 6. klasse

"Der skal være flere forskellige slags børn, der har det svært, både unge og ældre. Måske 10 – 16 år gamle."

Børn og unge i analysen viser generelt stor bevidsthed om og rummelighed over for, hvad deres kammerater oplever. Det præger og gennemsyrrer de forskellige snakke på tværs af workshops og øvelser.

Samtidig har de et skarpt blik for, at netop de udfordringer og særlige behov stiller store krav til, hvordan børn og unge med meget forskellige udfordringer og behov inddrages.

Børn og unge har på flere områder også en forståelse af, hvad der konkret skal til for at sikre målrettet inddragelse af børn og unge, der lever med særlige behov eller konkrete udfordringer. Det gælder bl.a., hvordan særlige vilkår og behov netop kan være en integreret del af måden at inddrage børn og unge.

Elev fra 6. klasse

"Det kunne fx være voksne som selv er ordblinde, der skal lytte. Voksne, som ikke er ordblinde, forstår ikke, hvad der er vigtigt at få med."

Citatet ovenfor viser, hvordan det kan være lettere at forstå og relatere til nogen, som måske har de samme udfordringer som en selv. Børn føler sig set og hørt, når de kan spejle sig i andre unge eller voksne, der oplever verden på samme måde som dem selv.

Det er på den måde vigtigt at have et blik for den forskellighed, der også er blandt voksne i forhold til rammer og vilkår for at inddrage forskellige børn og unge.

... fortsat

De unge nævner særligt forældre, pædagoger, lærere og socialrådgivere som vigtige formidlere af rettigheder for børn og unge, fordi de er tæt på de unge i hverdagen. Her ser de unge også, at Børnerådet kan have en særlig rolle med at understøtte den læring og uddannelse af nøglepersoner. Det gælder ikke mindst også at medvirke til at synliggøre børn og unges rettigheder over for forældre.

Forskellighed som nøgleparameter

Gennem arbejdet på workshops giver børn og unge udtryk for, at det er vigtigt at inkludere børn, der har forskellige baggrunde, udfordringer, behov og forudsætninger.

Børn og unge fremhæver, at det netop er vigtigt at inddrage børn med forskellige perspektiver og behov, fordi det er et helt

afgørende bidrag, hvis vi skal forstå børns liv og de udfordringer og behov, der præger deres liv og deres hverdag.

Dette understreger børnenes ønske om, at dem, der varetager rollen som børnenes stemme, skal repræsentere et bredt spektrum af børns erfaringer og perspektiver. Flere børn og unge siger, at det ofte vil kræve en særlig tilgang at inkludere børn med særlige behov.

Mangfoldighed som en styrke

I forhold til sammensætning og forskellighed siger børn og unge på tværs af klasserne også, at alder, køn, geografi, etnicitet, baggrund, udfordringer mv. er vigtige faktorer at overveje, for at sikre en bred og repræsentativ gruppe af børn.

Nogle af børnene viser en klar forståelse for, at en sådan forskellighed i gruppen netop er en styrke og kan bidrage med unikke idéer og perspektiver.

Det gælder i høj grad også i forhold til at bidrage med vigtige perspektiver ift. Børnerådets arbejde med at inddrage børn og unge med forskellige behov på måder, der matcher deres individuelle udfordringer.

3.3.6 Rettigheder

Lead Agency

Ung på 16 år

*Jeg følte, at de ting min
sagsbehandler sagde, det var
meget noget, jeg hørte fra min mor.
Det var meget de samme ord og
formuleringer, min mor brugte, så
jeg ved jo godt, at det mere har
været min mor, de har lyttet til*

Styrket inddragelse og deltagelse styrker rettigheder for børn og unge i hele samfundet

Workshops med børn og unge samt interview med unge omkring deres børnesager viser tydeligt, at bedre inddragelse er en nøgle til at styrke børn og unges rettigheder bredt i det danske samfund.

Inddragelse og deltagelse handler om rettigheder og omvendt

Børn og unge på tværs af klassetrin taler i workshops og øvelser rigtig meget om forståelse, indflydelse og inddragelse. Gennem de enkelte øvelser kommer børn og unge desuden meget ind på, hvordan netop forståelse, indflydelse og deltagelse styrker fokus på deres rettigheder.

Analysen af øvelser og samtaler viser, at både yngre og ældre elever har en god forståelse af, hvad der skal til for at styrke deres rettigheder. De erkender, at styrkede rettigheder indebærer bedre og klare rammer og vilkår i lovgivningen, der

sikrer deres ret til at blive inddraget i beslutninger, som påvirker deres liv på væsentlige måder.

Den pointe er særligt tydelig i interviewet med de tre unge. De er meget optagede af, at det at blive hørt og inddraget også fører til, at de får indflydelse eller i nogle sammenhænge medindflydelse på spørgsmål, der påvirker deres liv.

Børn og unge i analysen har således en god forståelse af den gensidige sammenhæng og vekselvirkning mellem bedre børne- og ungeinddragelse samt stærkere rettigheder for børn og unge.

Børn kender ikke deres rettigheder

En central pointe gennem workshops og egentlig også i gruppeinterviewet med de unge er, at børn og unge i begrænset udstrækning kender deres rettigheder. Og rigtig mange børn og unge giver også udtryk for, at de ikke på forhånd har kendskab til Børnerådet og rådet som en stærk formidler af børns rettigheder til både børn, unge og voksne. Det fremhæves af børn og unge flere gange på de gennemførte workshops.

Det er også en vigtig pointe for de unge i gruppeinterviewet, at de voksne i børn og unges nære omgivelser og hverdag har et ansvar for, at børn og unge lærer om

... fortsat

deres rettigheder, og at viden om rettigheder gøres tilgængeligt og relevant for børn og unge på deres præmisser.

Konkret efterspørger de unge i interviewet viden om rettigheder som en beskyttelse og et værn mod at få deres rettigheder krænket i konkrete situationer. De er her meget optagede af de rettigheder, de ikke umiddelbart oplever er blevet efterlevet i deres konkrete forløb, herunder at de ofte har oplevet, at deres synspunkter ikke har fået vægt i de endelige beslutninger.

De er i løbet af interviewet optagede af, hvordan de og andre unge kan bidrage med at fortælle om deres oplevelser og erfaringer igennem den type af forløb for derved at styrke andre børn og unges vilkår for at blive hørt, inddraget og at få indflydelse på beslutninger af betydning i deres liv.

Børn og unges begrænsede kendskab til egne rettigheder og til Børnerådet som formidler og fortaler for børn og unges rettigheder er en central læring for Børnerådet i forhold til at tilrettelægge indsatser, der giver børn og unge langt større viden om rettigheder. Og det er vigtigt i forhold til, at voksne rundt om børn og unge har langt større forståelse for deres ansvar for at formidle viden om rettigheder til børn og unge.

Vigtigt arbejde for Børnerådet

Gennem gruppeinterviewet udtrykker de unge også en bekymring for, om deres oplevelser og perspektiver i tilstrækkelig grad kan repræsentere et relevant bidrag for andre børn og unge, da deres forløb og fortællinger jo ikke gælder for andre.

Det peger på, hvor vigtigt det er at klæde børn og unge på til at deltage i processer

omkring inddragelse og indflydelse. Og hvor vigtigt det er at være tydelige omkring, hvad børn siger til at deltage, og at de netop ikke skal repræsentere andre end egne erfaringer eller har ansvar for, hvad der kommer af resultater på baggrund af deres involvering.

For de unge i gruppeinterviewet har den primære kilde til at lære om deres rettigheder været Børns Vilkår og Børnetelefonen. Det er lidt anderledes for skoleklasserne, hvor der også har været andre kilder til viden om rettigheder, bl.a. Unicefs arbejde med rettighedsskoler.

For at styrke børn og unges kendskab til deres rettigheder, er det ifølge børn og unge i analysen afgørende at formidle rettigheder på en måde, der tager højde for forskellige behov og perspektiver for

... fortsat

forskellige grupper af børn og unge. Det er en central opgave for Børnerådet.

Det betyder også, at der vil være langt bedre muligheder for at forebygge, at voksne overtræder eller negliger børns rettigheder, og at der er langt bedre muligheder for at handle, hvis børn og unges rettigheder krænkes.

Vigtig dialog direkte med politikere

De unge i gruppeinterviewet nævner også værdien af, at Børnerådet kan facilitere en direkte dialog mellem børn og politikere om deres oplevelser og erfaringer for at synliggøre de konkrete problemer med inddragelse, indflydelse og rettigheder.

De unge oplever, at det vil styrke deres og andre unges følelse af at blive taget alvorligt. Og at det vil give dem en

oplevelse af at være inviteret tættere på, hvor de politiske beslutninger tages, og en følelse af at have reel mulighed for at påvirke de beslutninger, der tages.

Sociale medier som vigtig kilde i formidling om rettigheder

De tre unge ser i gruppeinterviewet også brugen af sociale medier som en potentiel vigtig kilde i forhold til at formidle viden om rettigheder til børn og unge. Sociale medier kan udvide rækkevidden og forbedre engagementet blandt børn og unge omkring rettigheder, samt hvor det er muligt at lære mere.

Sociale medier tilbyder på den måde en platform, hvor Børnerådet kan nå ud til en bredere og mere mangfoldig gruppe af børn og unge, bl.a. i forhold til viden om rettigheder.

Ung på 16 år

Ligesom seksualundervisning er en vigtig ting. Så skal børns rettigheder også være en vigtig ting

3.4 Centrale pointer fra børne- og ungeinddragelsen

Lead Agency

Stærke børne- og ungestemmer i strategien

Børne- og ungeinddragelsen i analysen tegner en række interessante perspektiver om børns og unges ønsker og behov for inddragelse, indflydelse, fleksible rammer og at blive klædt på til deltagelse.

Integration af børns og unges stemmer i Børnerådets arbejde

De børn og unge, der har været inddraget gennem workshops og interviews, har alle haft et brændende ønske og et stort fokus på ideen om at blive lyttet til, samt at det, de siger, systematisk indgår i de overvejelser og beslutninger, voksne efterfølgende træffer.

Analysen viser meget tydeligt, at børn og unge meget gerne vil forstås gennem forløb og processer, hvor de lyttes til og respekteres, og der er tilstrækkelig tid til at blive forstået på egne præmisser.

Samtidig viser analysen, at børn og unge motiveres af indflydelse. De ser meget gerne dem selv og andre børn som en

en central del af vigtige beslutningsrum, hvor de oplever at blive hørt, inddraget og i høj grad forstået.

Børn og unge peger selv på forskellige fora i Børnerådet, på forskellige typer af events og debatter om vigtige samfundsforhold og direkte i dialog med politikerne. Det er oplagt, at Børnerådet kan fungere som en stærk facilitator af den type inddragelse.

Børn og unge har brug for fleksible rammer og stor variation

Børn og unge i analysen har en yderst nuanceret indsigt i den forskellighed, der karakteriserer gruppen af børn og unge. Og som stiller store krav til, hvordan forskellige grupper af børn og unge har

mulighed for at blive hørt, forstået og inddraget i forhold til deres egne behov.

Forskelligheden gælder i forhold til alder, køn, etnicitet, geografi og baggrund. Og den gælder i høj grad også i forhold til børn og unge med særlige behov på grund af handicaps, diagnoser, sygdom, svære udfordringer i livet eller helt andre opvækstvilkår end de fleste børn og unge.

Børn og unge i analysen er meget optagede af, hvordan vi formår at skabe fleksible rammer og rum for at inddrage børn og unge med mange forskellige forudsætninger. Og de peger på en række måder, Børnerådet kan bidrage til at sikre den diversitet og forskellighed i måden at inddrage børn og unge på.

... fortsat

Børnerådet som spydspids for børn og unges inddragelse og indflydelse

Børn og unge oplever det som Børnerådets allervigtigste opgave at høre, at forstå og at inddrage børn og unges perspektiver.

Børn og unge peger på tværs af analysen på, at Børnerådet har en særlig opgave i at facilitere og tilvejebringe de fleksible og tidssvarende rammer, der skal til at sikre, at forskellige grupper af børn og unge får de bedst mulige betingelser for at blive inddraget. Og at der er rum til at formidle deres oplevelser og perspektiver på en vifte af emner af betydning for deres liv.

I forlængelse heraf oplever børn og unge i analysen også, at Børnerådet har en særlig opgave med at sikre børn og unge

indflydelse på relevante politiske emner og vigtige dagsordener.

Børnerådet har her en vigtig formidlende opgave at samle og perspektivere børn og unges mange forskellige input til at indgå i det politiske arbejde, f.eks. i lovforberedende arbejde, høringssvar, udtalelser i medierne og gennem netværk og møder med beslutningstagere.

Men Børnerådet har også en vigtig opgave som 'platform' og facilitator i forhold til at bringe forskellige grupper af børn og unges perspektiver på vigtige emner direkte videre til det politiske niveau. Det er tydeligt, at børn og unge i analysen motiveres af at opleve, at de selv kan komme helt tæt på de voksne, der træffer beslutninger i spørgsmål, der påvirker børn og unge.

Børn og unge skal klædes på til aktiv deltagelse og involvering

Analysen blandt børn og unge viser, at børn og unge ønsker at blive hørt og inddraget. Men de oplever også, at de på mange forskellige måder har brug for at blive klædt på til at deltage.

Analysen peger i den sammenhæng på, at børn og unges mange forskelligheder betinger, at børn og unge har forskellige behov for at blive klædt på til at engagere sig og dele deres oplevelser og erfaringer.

Samtidig viser dialogen med børn og unge i analysen, at de også på tværs af forskellige grupper af børn og unge kan hjælpe med at indsamle, analysere og rådgive omkring inddragelse, deltagelse og rettigheder for børn og unge. Børn og

... fortsat

unge i analysen taler meget om at bistå hinanden på tværs med at formidle viden og rettigheder og at bistå andre børn med at få indflydelse.

Det er et centralt spørgsmål for Børnerådet at overveje, herunder om det giver bedre inddragelse og potentielt større indflydelse for børn og unge?

Rettigheder som et grundelement

En central pointe gennem analysen er, at børn og unge i begrænset udstrækning kender deres rettigheder.

På tværs af alle grupper af børn og unge i analysen er der en positiv tilgang til at vide mere om rettigheder og at blive inddraget mere systematisk i spørgsmål om børn og unges rettigheder. Det ser børn og unge i analysen som en vigtig strategisk opgave for Børnerådet.

Det er også en central pointe i forhold til Børnerådets arbejde omkring rettigheder, at de voksne rundt om børn og unge har et ansvar for, at børn og unge lærer om deres rettigheder, og at viden om rettigheder gøres tilgængelig og relevant for børn og unge på deres præmisser.

Det skal i høj grad medvirke til at være et værn mod, at børn og unges rettigheder overses og krænkes. Her ser de unge, at Børnerådet kan have en særlig rolle med at understøtte læring og uddannelse af nøglepersoner rundt om børn og unge.

Et centralt element i Børnerådets strategi på baggrund af analysen vil også være at give en stærkere stemme til de børn og unge, hvis rettigheder i særlig grad møder modstand og udfordres i mødet med kommuner, institutioner mv.

4. Interviews med eksperter, politikere og organisationer inden for det danske børne- og ungelandskab

4.1 Methode

Lead Agency

Metode: semistrukturerede interviews med en bred vifte af interessentgrupper

Valg af interessenter til interviews

Sigtet med interviewrunden har været at komme bredt rundt om den gruppe af interessenter, der typisk har forskellige perspektiver, opfattelser og interesser i forhold til børne- og ungeområdet i Danmark. Vi har derfor i udvælgelsen af interessenter valgt at sikre et bredt fokus, frem for at tale med en større andel interessenter inden for samme gruppe.

Udvælgelsen af således sket efter tre overordnede principper. For det første har vi prioriteret ikke at gennemføre interviews med interessenter, hvor vi allerede har haft en god fornemmelse af deres synspunkter og perspektiver. For det andet har vi valgt at inddrage mange forskellige grupper af interessenter. Endelig har vi ønsket en stærk repræsentation blandt beslutningstagere og meningsdannere.

De 19 interessenter i interviewrunden tæller derfor en gruppe af meget forskellige interessenter. Det omfatter forskellige typer af NGO'er, der beskæftiger sig med børn og unge, faglige organisationer, styrelser og institutioner, repræsentanter for børn og unge, politikere samt udvalgte

eksperter, der dels har indsigt i forhold til inddragelse af børn og unge, børnesyn samt viden om inklusion i skolesystemet.

Værdien af en semistruktureret interviewform

Den kvalitative stakeholderanalyse er gennemført efter en semistruktureret tilgang for at spørge åbent og bredt ind til interessenternes perspektiver på børne- og ungeområdet samt på Børnerådets rolle – i dag og fremadrettet.

Valg af interessenter - principper

Vi behøver ikke at inddrage interessenter, hvor vi har en ret god fornemmelse af deres synspunkter og perspektiver.

Vi skal inddrage så mange forskellige typer af interessenter som muligt – giver flere nuancer og vinkler 360 grader rundt om temaerne.

Vi skal sørge for en vis portion af interviews med beslutningstagere og meningsdannere – det styrker ejerskab og positionering fremadrettet.

... fortsat

Fordelen ved en semistruktureret interviewform er, at samtalen er delvis struktureret efter en fast spørgeramme, der sikrer, at alle interviews kommer ind på de samme emner. Det betyder, at vi får mulighed for at samle op på de samme temaer for alle interessenter, og det styrker indsigter og konklusioner på tværs af de forskellige grupper.

Samtidig betyder det semistrukturerede, at samtalen får lov at udvikle sig ud ad de spor og temaer, som interessenterne finder mest interessant. Det giver ikke kun indsigt i konkrete holdninger på de enkelte emner, men sikrer samtidig et værdifuldt perspektiv på de temaer og emner, de enkelte interessenter er mest optagede af.

Semistrukturerede interviews blandt en mangfoldig gruppe af interessenter betyder dog også, at interviewrunden ikke kan siges at være bredt dækkende eller repræsentativ. Til gengæld giver analysen flere vinkler og nuancer, og det er erfaringsmæssigt den bedste model som grundlag for en efterfølgende strategiproces, fordi det giver en variation af input i forhold til udvikling af scenarier for en ny strategi.

Baggrunden for de valgte temaer

Analysen kortlægger interessenternes positioner, perspektiver og fremadrettede vinkler på fem temaer, der er beskrevet i den fælles spørgeramme. De fem temaer er valgt, fordi de dels kommer bredt rundt om perspektiver på børne- og ungefeltet, på Børnerådets rolle i dag og fremadrettet samt tegner klare perspektiver for Fremtidens Børneråd.

Nedenfor er baggrunden for de fem temaer kort skitseret.

Udvikling i børne- og ungelandskabet og Børnerådets rolle frem til i dag giver et perspektiv på de enkelte interessenters opfattelse af den historiske udvikling på området, samt hvordan de opfatter Børnerådets rolle i den udvikling. Temaet bidrager til at forstå de historiske vinkler for at kunne tegne tendenser og udviklingsperspektiver for Fremtidens Børneråd.

Det tredelte børneombud – vurdering frem til i dag og visioner fremadrettet giver indsigt i de enkelte interessenters kendskab til det tredelte børneombud samt viden, indsigt og

... fortsat

holdninger i forhold til, hvordan modellen har fungeret, samt hvorvidt den er velegnet til at sikre varetagelsen af børn og unges interesser, rettigheder mv.

Børnekonventionen samt børn og unges rettigheder sigter på at give en forståelse af, hvilken rolle i samfundet og i de politiske drøftelser, Børnekonventionen og de tilknyttede rettigheder for børn og unge har og bør have i den faglige og politiske debat på børne- og ungeområdet.

Børnerådets rolle, position og opgaver i fremtiden er et helt centralt tema gennem interviewene, hvor de enkelte interessenter får lejlighed til at tegne de visioner, ønsker og perspektiver, de ser for Fremtidens Børneråd. Temaet giver også vinkler i forhold til, hvad det vil kræve at løfte en ny rolle for Børnerådet.

Endelig giver temaet om **børne- og ungeinddragelse** vigtige perspektiver på den rolle, de enkelte interessenter forventer, at Børnerådet skal varetage i forhold til at løfte samfundets viden, indsigter og kompetencer i at arbejde systematisk med at inddrage børn og unge i relevante sammenhænge.

Dataindsamling på tværs af interviews

Alle interviews – via Teams eller telefon – er optaget og er bagefter transskriberet. Det har givet et samlet datasæt på 170 sider for de 19 interviews. Det giver mange muligheder at have et så omfattende materiale.

Den tværgående analyse på de enkelte temaer er på den baggrund gennemført som en kombination af manuel analyse bistået af AI i forhold til at finde sammenhænge på tværs og centrale citater, der indkapsler centrale vinkler i de enkelte afsnit.

I opsamlingen fra interviewene dækker udtrykket 'få/enkelte interviewdeltagere' over 1-3, der har givet udtryk for det. 'Flere' dækker over 4-8 interviewdeltagere, 'Halvdelen' over 9-10, 'De fleste' over 11-15 og 'Næsten alle' over 16-19. Det giver en ensartethed på tværs af rapporteringen på de enkelte temaer.

4.2 Resultater / temaer

Lead Agency

4.2.1 **Udvikling i børne- og ungelandskabet og Børnerådets rolle frem til i dag**

Lead Agency

Historisk styrkelse af børnesynet i en periode med et svækket Børneråd

Temaet beskriver perspektiver på udviklingen i børne- og ungelandskabet og Børnerådets rolle, herunder et markant stærkere børnesyn, større fokus på mistrivsel samt et Børneråd med svækket indflydelse og positionering.

Stærkere stemme for børn og unge

De fleste af de 19 interviewdeltagere fremhæver, at der over de sidste 10-15 år er sket en markant udvikling i børnesynet, herunder at børn og unge står langt mere i egen ret. Det kommer ikke mindst til udtryk med Barnets Lov, men ses også på andre områder, f.eks. styrket fokus på leg, læring og involvering i dagtilbud, et langt mere nuanceret og inddragende perspektiv på inklusion i skolen samt et stærkere børneperspektiv i familieretten.

Ifølge flere af interviewdeltagerne, bl.a. de to forskere, afspejler udviklingen sig også

ved, at børn og unges perspektiver samt øgede krav om inddragelse i dag har en betydeligt stærkere placering i den offentlige og politiske debat.

Barnets Lov opfattes af de fleste interessenter som et nybrud, fordi den meget eksplicit anerkender børns viden, rettigheder og ret til indflydelse på deres eget liv.

Dansk respondent

“Det er paradoksalt, at børns rettigheder i dag står markant stærkere end tidligere, mens mistrivslen blandt børn og unge aldrig har været større”

Samtidig peger flere interviewdeltagere dog også på områder, hvor børn og unges stemme fortsat mangler at blive styrket i både regulering og praksis.

Dansk respondent

“Den seneste version af Barnets Lov tænker jeg jo tydeligt forsøger at sige, at man har et børnesyn, hvor man tænker, at børnene har vigtig viden og har nogle rettigheder og ret til at få indflydelse på deres eget liv og de beslutninger, der bliver taget i forhold til deres liv og deres hverdag.”

Det gælder f.eks. i forhold til minoriteter – børn med handicap, børn med anden etnisk baggrund mv. Og det gælder i forhold til særligt sårbare grupper af børn og unge i f.eks. retssystemet, på institutioner, i asylsystemet mv. Her ligger der fortsat en opgave for et stærkt og relevant Børneråd.

... fortsat

Den svære dagsorden om mistrivsel

Flere interviewdeltagere peger på den markante stigning i antallet af børn og unge i mistrivsel og med psykisk sygdom, som den helt centrale tendens og trussel mod udviklingen på det samlede børne- og ungeområde.

Dansk respondent

"Dagsordenen om mistrivsel blandt børn og unge gør debatten, dagsordenerne og ikke mindst løsningerne langt mere komplekse."

Og enkelte af deltagerne i analysen peger på, at mens problemer som voldsramte familier, misbrug, overgreb mv. historisk har været mest udbredt blandt bestemte sociale grupper, så går mistrivsel, angst, cutting, spiseforstyrrelser mv. langt mere på tværs af hele børne- og ungegruppen.

Udfordringerne er derfor langt mere komplekse at forholde sig til, og de politiske løsninger langt sværere at udvikle og sikre gennemslagskraft.

Flere deltagere peger på, at det er en udvikling, både Børnerådet og flere andre børne- og ungeorganisationer i de senere år har forsømt for alvor at tage fat på. Og ikke mindst at det er et felt, der mangler flere klare børnestemmer, herunder hvad der driver og udvikler større mistrivsel – og hvor løsningerne potentielt kan ligge.

Et svækket Børneråd i en ny kontekst

Næsten alle interviewdeltagere siger i varierende grad, at Børnerådet over de senere år har mistet synlighed, indflydelse og power til at sætte politiske dagsordener. Og rådet har derfor ikke i mange år, og særligt ikke efter flytningen til Billund, stået som det

centrale fyrtårn i forhold til børns stemme i den offentlige debat, det skarpe blik på børn og unges rettigheder i ny lovgivning, eller det metodiske omdrejningspunkt for ny viden om børne- og ungeinddragelse.

Flere interviewdeltagere påpeger, at udviklingen har været dobbelt. Konkret er Børnerådet, ifølge flere interviewpersoner, blevet svækket over årene i forhold til bevillinger, flytning mv. Men samtidig er der sket en stor udvikling i feltet af NGO'er på børne- og ungeområdet.

Dansk respondent

"Vi står ved en korsvej, hvor man politisk må gøre sig klart, om man ønsker et stærkt og relevant Børneråd, der går i front på rettigheder – i lovgivning og i praksis."

... fortsat

De store organisationer er blevet endnu større, og de har med mange bevillinger fra bl.a. fonde, puljer mv. bredt sig over stadigt flere områder. Dertil kommer en bred vifte af nye NGO'er inden for særlige områder.

Ifølge flere interviewdeltagere har den udvikling medført, at NGO'erne har sat sig på mange af de områder og temaer, Børnerådet oplagt kunne fokusere på. Det gælder også i forhold til børn og unges rettigheder på udvalgte områder, børneperspektivet i svære skilsmisser, inddragelse i egne børnesager m.m.

I den sammenhæng fremhæves det også i analysen, at de formelle rammer omkring Børnerådet har gjort det umuligt at agere i en periode uden forperson. Det har bl.a. være kritisk i forhold til forarbejdet omkring Barnets Lov.

Flere interviewdeltagere nævner også, at de langt hyppigere rækker ud til NGO'er for input om f.eks. metoder til styrket inddragelse af børn og unge, sparring om børn og unges perspektiver på særlige områder m.m. Her opleves Børnerådet i dag at spille en langt mindre rolle end tidligere.

Et andet eksempel er, at særlige indsatser for børn og unge under COVID-19 blev løftet af NGO'erne, mens det på hjemløseområdet blev koordineret og løftet af Rådet for Socialt Udsatte.

Snæver forankring på socialområdet

Enkelte interviewdeltagere, særligt fra organisationer uden for socialområdet, oplever, at Børnerådet er snævert forankret og dermed også forpligtet på socialområdet. Og at Børnerådet derfor ikke i praksis er uafhængigt i forhold til at vælge temaer og dagsordener.

Dansk respondent

"Det er i min optik et klart problem, at Børnerådet formelt er snævert forankret på socialområdet. Meget om børns rettigheder går på tværs af skole, kultur, medier m.m. Rådet er ikke i praksis uafhængigt.

Blandt enkelte interviewdeltagere er der således en oplevelse af, at de brede temaer om dagtilbud, skole, fritid, medier mv. fylder ret lidt i Børnerådets fokus. På trods af at det også på de områder halter med at sikre børn og unges rettigheder.

En af interviewdeltagerne fremhæver, at vi i Danmark fx ikke har en national, tværgående ungepolitik. Og at det bl.a. skyldes, at vi har svært ved at arbejde på tværs af ressortområder. Tilsvarende opleves Børnerådets position i forhold til rettigheder på skoleområdet.

... fortsat

Manglende politisk vilje

Halvdelen af interviewdeltagerne påpeger, at Børnerådets muligheder for at udvikle og fastholde en skarp position på børne- og ungeområdet også har været stærkt begrænset af den manglende politiske vilje til at løfte rådets mandat og rammer.

I takt med, at de mange fondsmillioner har trukket indsatser hos NGO'erne i bestemte retninger, har der ikke været den politiske vilje til at gøre Børnerådet til det Børneombud, der er brug for, og med de redskaber, det kræver at sikre en fælles udvikling af området.

En interviewdeltager fremhæver, at der også på andre områder, fx. i forhold til Det Centrale Handicapråd, har været en manglende politisk vilje til at gentænke og udvikle en ny platform for så centralt et råd.

Lead Agency

Dansk respondent

"Det er tankevækkende, at man politisk ikke har evnet eller måske ønsker at gentænke og udvikle en række vigtige råd, deres visioner og deres betydning. Børnerådet er slet ikke det eneste.

Dansk respondent

Ikke mindst de mange fondsmillioner, partnerskaber mv. har medvirket til at styrke indsatser på børne- og ungeområdet.

Det har helt sikkert gjort gavn for udvalgte grupper. Men det har ikke nødvendigvis sikret et mere systemisk løft af rettigheder og vilkår for de børn og unge, vi 'demokratisk' vælger har mest brug for det.

Her har vi manglet et stærkt Børneråd.

4.2.2 Det tredelte børneombud – vurdering frem til i dag og visioner fremadrettet

Lead Agency

Det tredelte børneombud – det muliges kunst og den umulige løsning

Temaet beskriver perspektiver på tredelingen af det danske børneombud samt visioner på området, herunder at de fleste i dag ikke kender modellen, at den ifølge flere åbenlyst ikke har fungeret, men blandt politikere helst ikke skal forandres.

Tredelt model uden kendskab og uden gennemslagskraft

Det danske børneombud blev oprettet i 2012, efter at FN's Børnekomité havde kritiseret Danmark for ikke at have en uafhængig institution til at monitorere implementeringen af Børnekonventionen og til at behandle individuelle klager fra børn. Derfor besluttede Folketinget at styrke børns rettigheder ved en tredelt model, der styrkede Børnerådet som

Dansk respondent

“Folketingets ombudsmand og dermed Børnekontoret er pr. definition en ‘forsigtig’ institution og derfor ikke en stærk juridisk stemme på vegne af børn og unge.”

fortaler for børn og unge, løftede Børns Vilkårs rådgivning via Børnetelefonen og oprettede et specialiseret børnekontor hos Folketingets Ombudsmand, som skulle sikre børn mulighed for at rejse individuelle klager.

Knap halvdelen af interviewdeltagerne har intet eller meget sparsomt kendskab til eksistensen af det tredelte børneombud.

Flere interviewdeltagere (ud af den gruppe der kender til modellen) siger, at det tredelte danske børneombud ikke har fungeret. Ekspertter og flere af NGO'erne på børne- og ungeområdet oplever ikke,

Dansk respondent

“En børneombudsmodel som i Norge og Sverige kommer let til at have et særligt fokus på det retlige og rettigheder for de sårbare børn og unge. Med nye dagsordener om bl.a. mistrivsel ser jeg gerne, at vi finder en anden balance.”

at det tredelte børneombud har medvirket til at skabe en stærk fælles retlig dagsorden for børn og unge. Det er ikke nok, at tre aktører årligt udveksler viden om deres respektive indsatser.

Interviewdeltagerne fremhæver i den sammenhæng, at modellen kun på papiret kan ses som et børneombud. Det er det ikke i den form, vi ser i Sverige og Norge,

... fortsat

selv om enkelte deltagere i teorien kan se en styrke ved en model, hvor flere parter samarbejder med afsæt i deres særlige spidskompetencer. Det vil dog kræve et meget tættere samarbejde mellem parterne om fælles dagsordener.

Også blandt politikerne er der en klar erkendelse af, at den eksisterende model ikke i praksis har fungeret godt nok. Men det har i deres optik ikke automatisk noget med modellen at gøre. Modellen kan ifølge enkelte politikere være rigtig tænkt, mens svagheden kan bero på de konkrete rammer og vilkår for samarbejde mellem de tre institutioner.

Politisk modstand mod et børneombud
Blandt alle politikere i analysen er der en opfattelse af, at børneombuddene i

Sverige og Norge ikke nødvendigvis er den rette model for Danmark.

Den holdning dækker over forskellige perspektiver, f.eks. en bekymring for, at et børneombud som i Norge og Sverige vil have et snævert fokus på det retlige og rettigheder for de udsatte grupper.

Der er i den kontekst et politisk ønske om, at Børnerådet bevarer et bredere blik på vilkår og rammer for den store gruppe af børn og unge – også på det almene område, f.eks. i forhold til skoler, fritidsliv, digitale medier samt sundhed og trivsel.

En anden bekymring blandt politikerne går på, at et børneombud som i Norge og Sverige vil kunne opleves som endnu et tilsyn ved siden af en Ankestyrelse, et Socialtilsyn mv. Bekymringen er fx om det blandt anbragte børn og unge kan

opleves uhensigtsmæssigt, hvis også Børnerådet skal komme på besøg.

Blandt politikerne er der dog en vis åbenhed for at drøfte andre modeller for organisering for Børnerådet, herunder om der er inspiration at hente i de norske og svenske børneombud.

Dansk respondent

”Ønsker man et stærkere mandat til Børnerådet, så må og skal det også handle om at sikre rådet en position som ‘vagthund’ for børn og unges rettigheder bredt set.

Men det kræver ifølge politikerne en grundigere analyse af, om de norske og svenske børneombud giver bedre værdi og rettigheder for børn og unge. Det er der en politisk skepsis omkring.

Dansk respondent

En model med et råd i stedet for et ombud risikerer at være svag, fordi den forudsætter konsensus mellem rådsmedlemmer, der potentielt kan have forskelligrettede interesser.

Det er problematisk, når formålet er at være en stærk statslig stemme for en bestemt gruppes interesser.

4.2.3 Børnekonventionen samt børn og unges rettigheder

Lead Agency

Den uønskede politiske debat om Børnekonventionen

Temaet beskriver perspektiver på Børnekonventionen som omdrejningspunkt for Børnerådets arbejde, den politiske modstand mod at inkorporere konventionen i dansk lovgivning og visioner for Børnerådets arbejde med rettigheder.

Børnekonventionen som afsæt for Børnerådet – ikke for lovgivningen

De fleste af interviewdeltagerne (NGO'er, eksperter og andre organisationer) oplever en tvetydig tilgang til spørgsmålet om at inkorporere Børnekonventionen i dansk lovgivning.

Konventionen er på den ene side et afsæt for Børnerådets arbejde, og den er et centralt ståsted for at tale børn og unges

Dansk respondent

”Det er besynderligt, at vi ikke længere drøfter at inkorporere Børnekonventionen i Danmark. Alle på børne- og ungeområdet tænker og taler om det.”

rettigheder – i lovgivning og i praksis.

Alligevel oplever de fleste af deltagerne, at vi over de sidste 8-10 år er holdt op med politisk at drøfte inkorporering af konventionen i dansk lovgivning, herunder hvordan det kan styrke børn og unges rettigheder og deltagelse på tværs af samfundet.

Flere interviewpersoner påpeger i analysen, at det bl.a. handler om den stærkt følsomme debat om konventioner i almindelighed. Det ser vi f.eks. også i forhold til Handicapkonventionen.

Flere interviewdeltagere oplever, at organisationerne – også fagforbund,

Dansk respondent

”Vi bør vende debatten om Børnekonventionen lidt på hovedet, så vi har mindre fokus på at få de formelle bestemmelser ind i dansk lov, og kigger mere på, hvordan vi konkret vil styrke hensynet til børn og unge i lovgivning og praksis.”

idrætsorganisationer m.fl. – bredt set har taget konventionen til sig, bl.a. i børne- og ungepolitikker, hvor konventionens bestemmelser systematisk indarbejdes.

Interessenter på børne- og ungeområdet oplever i den sammenhæng et behov for at skruer op for retorikken om værdien af at skrive konventionen ind i lovgivningen. Og flere efterspørger en systematisk vurdering af, hvor vi fortsat har 'huller' i lovgivningen i forhold til konventionen, samt hvor vi ser en manglende eller svag praksis omkring rettigheder for børn og unge.

... fortsat

Det er ifølge de fleste af interessenterne en oplagt opgave for Børnerådet.

Politisk tilgang til Børnekonventionen
Politikerne i analysen er ikke tilhængere af at inkorporere Børnekonventionen i dansk lovgivning. Flere er åbne for at indarbejde konkrete bestemmelser, når vi alligevel reviderer lovgivning.

Dansk respondent

“Vi skal undgå bare at fokusere på jura. Jeg er ikke sikker på, at børn og unge i Norge og Sverige har det bedre end i Danmark, selv om de har indarbejdet konventionen.”

Det primære argument mod samlet set at skrive Børnekonventionen ind i dansk lovgivning er, at det giver et snævert fokus på formelle rettigheder, frem for et stærkere fokus på at aktivere og styrke børn og unges stemmer i praksis, fx i

skolerne, i familierne og generelt på det almene område.

Et andet argument handler om den politiske prioritering af indsats på børne- og ungeområdet. Flere politikere ser gerne, at tid og ressourcer bruges på at følge op på den praktiske anvendelse af de rettigheder, børn og unge allerede i dag har på forskellige områder. Flere oplever, at det bl.a. halter i kommunerne.

Interviewene tegner også billedet af en værdikamp mellem hensynet til børn og unges rettigheder over for forældrene og familierne. Det har også afspejlet sig i den politiske debat om Barnets Lov. I den sammenhæng bliver spørgsmålet om at inkorporere Børnekonventionen også en værdipolitisk kampplads.

Stærkere fokus på rettigheder

De fleste interviewpersoner efterspørger,

at Børnerådet fremadrettet sætter endnu større fokus på at italesætte, på hvilke områder børn og unge fortsat ikke har de rettigheder i lovgivningen, der ligger naturligt i forlængelse af konventionen, samt hvilke konsekvenser det har.

Dansk respondent

“Selv om der ikke er politisk opbakning til at inkorporere Børnekonventionen i dansk lovgivning, må og skal vi sikre en systematisk gennemgang af ‘hullerne’ i vores lovgivning.”

Flere interessenter ønsker også, at Børnerådet stiller sig i spidsen for en løbende vurdering af state-of-the-nation, for den konkrete efterlevelse af børn og unges rettigheder i eksisterende lovgivning, og klare anbefalinger til politiske indsats, der bl.a. bygger på indsigter fra Børnekonventionen.

Dansk respondent

Det er et politisk pseudoargument, at vi skal tale indhold i stedet for formelle bestemmelser.

Inkorporering af Børnekonventionen er ikke bare snak om jura. Det er en grundlæggende tænkning om et progressivt børnesyn. Det giver grundlag for at flytte ansvar og handlinger.

4.2.4 Børnerådets rolle, position og opgaver i fremtiden

Lead Agency

Dansk respondent

Det afgørende er jo reelt ikke, hvad Børnerådet vil med sig selv – men hvad politikerne i realiteten vil med Børnerådet.

Det står ret uklart i dag, hvilken vision Folketinget ønsker, at Børnerådet skal løfte.

Skarp positionering af Børnerådet som kritisk, uafhængig vagthund

Temaet beskriver perspektiver på Børnerådets rolle og opgaver i fremtiden, herunder visioner for et skarpt og uafhængigt Børneråd, med et unikt fokus på at løfte børn og unges rettigheder, hvor behovet er størst.

Børnerådet skal nydefinere sit formål

Flere interviewdeltagere fremhæver, at Børnerådet har brug for at nydefinere sit formål og sin position. Hvor kan rådet i særlig grad gøre en forskel i forhold til resten af børne- og ungelandskabet? På hvilke områder kan rådet definere en skarp og selvstændig profil? Der er ros til rådet for ny analyse og strategiproces.

Dansk respondent

“Vi har brug for et Børneråd med en skarp rolle på det retlige og kompetence til at være på forkant med faglige temaer, der kan spilles ind på politisk niveau.”

I den sammenhæng påpeger flere af NGO'erne, at Børnerådets fremadrettede rolle i høj grad også må defineres med afsæt i de politiske visioner for rådets position og rolle. De politiske visioner for Børnerådet er ikke tydelige i dag.

Politikerne i analysen ser gerne, at rådet får en skarp samlende profil, der tager afsæt i Børnekonventionen, har fokus på rettigheder for børn og unge og sætter nye retlige temaer. Politikerne ser gerne, at rådet har en central stemme på vegne af børn og unge i den offentlige debat.

Politikerne ønsker dog samtidig, at Børnerådet arbejder fokuseret på at rådgive regering, Folketing og kommuner på basis af solid viden og evidens om

Dansk respondent

“Børnerådet skal ikke konkurrere på at lave en masse aktiviteter for børn og unge. De skal være en p... stærk lobbyorganisation med et skarpt blik for det faglige og retlige. Det har de en legitimitet til, som NGO'erne ikke har.”

børns rettigheder og deres forankring bredt i det danske samfund.

Det kan tegne et dilemma i forhold til prioritering af ressourcer både at have en meget aktiv rolle, i forhold til at være en tydelig stemme i den offentlige debat, på vegne af børn og unge, og at være den primære rådgiver til politikerne.

Rollen som kritisk, uafhængig vagthund

Flere interviewpersoner fremhæver, at Børnerådet fremadrettet bør tildeles og

... fortsat

påtage sig rollen som kritisk, uafhængig vagthund i forhold til bestemmelser i Børnekonventionen, børns rettigheder på tværs af lovgivning samt synliggørelse af 'huller' i lovgivning og praksis omkring rettigheder.

Dansk respondent

"I et tid, hvor mange indsatser bestemmes af fonde og puljer, er der mere end nogensinde brug for et stærkt Børneråd, der frit kan løfte børn og unges rettigheder, hvor behovet er størst."

Flere interviewpersoner fremhæver i den sammenhæng visionen om et Børneråd, der er uafhængig af snævre politiske rammevilkår, ikke skal jage fondsmidler og frit kan være talerør for de børn og unge, der ikke høres og inddrages.

Det er i den sammenhæng interessant, at interviewdeltagerne i meget begrænset udstrækning forholder sig til Børnerådets grad af uafhængighed i relation til rådets aktuelle rammer og mandat.

Derimod peger interviewene på nuancer i perspektiverne på Børnerådets grad af uafhængighed. Enkelte interviewdeltagere peger på vigtigheden af et uafhængigt Børneråd, der frit kan vælge de temaer omkring vilkår og regulering, hvor børn og unges rettigheder er særligt sårbare, og som måske ikke prioriteres af NGO'erne på området. Det perspektiv fremføres særligt af organisationer på børne- og ungdomsområdet og fra ekspertsiden.

Samtidig ser mange interviewdeltagere en klar uafhængighed for Børnerådet ved ikke at skulle jage finansiering af de indsatser, Børnerådet vælger at kaste sig over. Det ser de som en klar styrke.

Derimod nævnes spørgsmålet om uafhængighed ikke af politikerne i analysen. Her er der i langt højere grad en tendens til, at Børnerådet opfattes som institution, der meget gerne må medvirke til at sætte fokus på aktuelle temaer i den politiske debat. Og de tegner derigennem et perspektiv om, at Børnerådet på den måde kan være med til at rådgive Folketing og politikere om emner, der er vigtige for dem at forholde sig til.

Det ser man i interviewene bl.a. i temaet om mistrivsel blandt børn og unge, hvor særligt politikerne efterspørger, at Børnerådet går

Dansk respondent

"Børnerådet bør have en position som 'national vogter' af Børnekonventionen i et krydsfelt mellem almene rettigheder for alle børn og specialiserede rettigheder for børn, der er særligt udsat."

... fortsat

mere aktivt ind i det tema. Der synes derfor ikke at være samme ønske fra politikerne om en endnu større grad af uafhængighed i forhold til Børnerådets måde at prioritere og udvælge indsats på. Der er dog en bred enighed om, at Børnerådets perspektiv på de valgte temaer i særlig grad skal handle børn og unges rettigheder.

Enkelte interviewdeltagere peger i den sammenhæng også på, at en model med et børneombud som i de øvrige nordiske lande potentielt kan give rådet endnu større uafhængighed på tværs af ressortområder og i forhold til politiske ønsker om indsatsområder.

Samlet position for børns rettigheder
På tværs af de forskellige grupper af interessenter, er der et ønske om, at Børnerådet kan påtage sig en samlende,

evidens- og rettighedsbaseret rolle i forhold til at styrke børn og unges rettigheder i lovgivning og i praksis.

Flere interessenter i NGO-landskabet ser også gerne, at Børnerådet kan påtage sig en faciliterende og netværksdrivende rolle på temaer som Børnekonventionen, rettigheder, lovgivning på tværs af sektorer samt løbende status på børns rettigheder.

Dansk respondent

“Børnerådet bør helt oplagt også gå ind i dagsordenen om mistrivsel blandt børn og unge. Og meget gerne med et twist, der sætter spot på de retlige aspekter og konsekvenser. Det mangler.”

En oplagt rolle vil i den sammenhæng være, at Børnerådet også kan fungere som rådgiver for NGO'er på børne- og ungefeltet.

Bredt fokus på temaer og indsats

Blandt interessenterne er der mange forskellige bud på de temaer og indsatsområder, Børnerådet særligt skal beskæftige sig med. Dog peger de fleste interessenter på, at rådet meget oplagt kan påtage sig et ansvar for følge med i, analysere og beskrive status på implementering og konkret anvendelse af ny lovgivning af central betydning for børn og unges vilkår og interesser.

Det gælder f.eks. Barnets Lov, hvor der over tid vil være behov for at analysere efterlevelsen af de børneretlige aspekter i de forskellige dele af lovgivningen, og hvordan det eksekveres i praksis.

Dansk respondent

Det er altafgørende, at vi har et 100% uafhængigt organ, der er skabt til sætte rettigheder for børn og unge på dagsordenen på de temaer, rådet helt selv vurderer er mest relevante.

... fortsat

Det kan også gælde i forhold til nye reformer på skoleområdet, inden for kultur- og fritidsområdet eller regulering omkring anbragte børn og unge.

Udgangspunktet er, at der generelt ikke sker en systematisk opfølgning på ny lovgivning med et så specifikt fokus på, hvordan rettigheder for børn og unge implementeres og efterleves, f.eks. i forbindelse med den kommunale behandling af børnesager.

Derudover peger flere interessenter i analysen på, at Børnerådet i relation til det retlige og rettighedsbaserede, løfter en række indsatser i forhold til udsatte familier, anbragte børn og unge, børn og unge i retsvæsenet. Det ligger også i tråd med nogle af de indsatser, de tre børneombud i Norge, Sverige og Island varetager.

Endelig fremhæves også temaer som inklusion i skoler og fritidstilbud, rettigheder for minoriteter, ulighed og rettigheder i børne- og ungepsykiatrien mv.

Nyt blik på dagsorden om trivsel

Flere interessenter finder det oplagt, at Børnerådet – evt. med et særligt tvist omkring de retlige aspekter – også interesserer sig for dagsordenen om stigende mistrivsel blandt børn og unge.

Der er en tendens til at tale skærme, sociale medier, præstationskultur, når vi taler om stigende mistrivsel blandt børn og unge. Men vinkler og debat om trivsel har sjældent i dag en rettighedsbaseret tilgang, der ser på regulering og retlige rammer for børn og unge med mistrivsel og psykiske problemer. Det kunne ifølge flere interviewdeltagere, bl.a. blandt

politikerne, være et oplagt tema for Børnerådet at beskæftige sig mere med og at bidrage med rådgivning om til regering, Folketinget og kommunerne.

4.2.5 Børne- og ungeinddragelse

Lead Agency

Ekspertter på børne- og ungeinddragelse med fokus på viden og metoder

Temaet beskriver perspektiver på børne- og ungeinddragelse, herunder visionen om Børnerådet i en rolle som nationalt videnscenter og faglig spydspids med en metodisk og vidensbaseret udvikling af hele feltet.

Faglig spydspids på inddragelse

De fleste interviewdeltagerne fremhæver, at vi på tværs af området mangler både teoretisk, metodisk og praktisk viden og erfaring om børne- og ungeinddragelse. Og der er bred enighed om, at Børnerådet her bør have en særlig rolle på tværs af det almene og specialiserede område.

Dansk respondent

“Det er lidt specielt, at vi i dag henter viden om inddragelse, børnesamtaler mv. hos en NGO i stedet for et statsligt råd med fødderne plantet i Børnekonventionen.”

Nogle påpeger Social- og Boligstyrelsens videnscenter om børneinddragelse og udsatte børns liv, hvor også Børns Vilkår og VIVE er partnere. Men centret har et målrettet fokus på inddragelse af børn og unge i sociale sager.

Flere interviewpersoner ønsker, at Børnerådet på grundlag af viden om rettigheder, Børnekonventionen mv. kan og vil påtage sig en national opgave som spydspids for at udvikle feltet omkring børne- og ungeinddragelse. Det gælder bl.a. i forhold til international forskning, nye teorier, nye metoder og viden og indsigt om anvendelse i praksis

Dansk respondent

“Børnerådet skal overveje, om de vil være de praktiske eller de faglige ‘eksperter’ på børne- og ungeinddragelse. Vi har især brug for en organisation, der metodisk og fagligt udvikler feltet og kan give viden videre.”

Samtidig peger de samme deltagere i analysen på, at Børnerådet bør have til opgave at samle, systematisere og videreformidle viden og metoder på tværs af feltet – som en slags nationalt videnscenter for børne- og ungeinddragelse.

Omvendt anbefaler flere af deltagerne, at Børnerådet ikke skal bruge ressourcer på at køre landet rundt for at uddanne kommuner, skoler. Vi har brug for en faglig og metodisk spydspids.

... fortsat

Her er det relevant at indarbejde de erfaringer, de har ved børneombuddene i Norge, Sverige og Island. Og som enkelte af interviewdeltagerne har et godt kendskab til.

Mange organisationer arbejder i dag med børne- og ungeinddragelse på forskellige områder. Det giver ny viden og indsigt på

Dansk respondent

"Beslutningstagere har en tendens til at tænke børneinddragelse som et metodisk greb. Vi har brug for et væld af metoder, der favner diversitet blandt børn og unge."

delområder, men det udvikler ikke samlet set feltet. Og viden og erfaringer ligger i dag spredt i en vifte af organisationer. Det er der brug for at systematisere.

Tematisering af børneinddragelse

Interviewdeltagere blandt aktører, der arbejder konkret og praktisk med børn og unge, understreger behovet for et differentieret perspektiv på inddragelse.

Børn og unge er langt fra at være en homogen gruppe og befinder sig over tid i vidt forskellige situationer. Der er stor forskel på at inddrage en 15-årig i en kontekst med klassekammerater, og at samarbejde med den samme 15-årige i en social sag i kommunen. Det kræver en bred, åben og differentieret tilgang til arbejdet med børne- og ungeinddragelse.

Dertil kommer ifølge flere deltagere, at vi skal være varsomme med primært at forankre børne- og ungeinddragelsen i ungeråd, elevråd og lignende modeller. De unge, der deltager her, repræsenterer typisk et begrænset udsnit af børn og

Dansk respondent

"Det er oplagt, at Børnerådet systematisk indsamler den viden og de erfaringer om inddragelse, børneombuddene i bl.a. Norge og Sverige gør sig på særlige temaer, f.eks. børn på institutioner."

unge – særligt de mest ressourcestærke. Derfor er der metodisk brug for en langt mere differentieret tilgang.

Børnerådet som stærk fortaler for børne- og ungeinddragelse

Spørgsmålet om Børnerådet som fortaler for børne- og ungeinddragelse i den offentlige debat italesættes ikke direkte blandt interessenterne i analysen. Og det indgår også kun indirekte i spørgerammen.

Det fremgår imidlertid mere implicit i forhold til spørgsmålet om Børnerådets

... fortsat

rolle som kritisk vagthund og ekspert på børne- og ungeinddragelse, at der også er en forventning om, at Børnerådet påtager sig den rolle i forhold til at sætte en skarp dagsorden i medierne om børne- og ungeinddragelse samt hvilken betydning det har for sikring af børn og unges rettigheder.

Det ligger implicit i forventningen til Børnerådets rolle, at arbejdet med både børne- og ungeinddragelse, herunder børn og unges rettigheder også skal løftes stærkere ind i den offentlige debat.

Læring fra de nordiske børneombud

Enkelte deltagere har kendskab til og refererer erfaringer fra både det norske og det islandske børneombud, hvor de helt systematisk arbejder tematisk med børne- og ungeinddragelse gennem særlige ekspertgrupper med børn og

unge. Det svenske børneombud har også taget forslaget op i de seneste år.

Blandt børneombuddene sker det typisk ved at tage konkrete temaer op, fx børn af forældre, der er i fængsel, børn og unge i retssystemet, eller lignende. Her bliver børn og unges ekspertviden om bl.a. inddragelse, deltagelse og indflydelse en helt central del af kortlægningen og af de politiske anbefalinger fra ombuddet.

Deltagerne anbefaler, at Børnerådet på samme måde udvikler den metodiske tilgang til børne- og ungeinddragelsen. Og gør den tilgængelig for resten af feltet.

Dansk respondent

Vi går rundt som voksne – føler, tænker og tror - og laver politik ud fra det.

Vi har brug for at have en stærkere stemme fra børnenes perspektiv – som en grundlæggende måde at få indsigt i, hvordan vi føler, tænker og tror, når vi har inddraget børn og unge.

5. Interviews med børneombud og udvalgte nøgleaktører i Norden

5.1 Methode

Lead Agency

Metode: Desk research og interviews

For at kortlægge de nordiske børneombud er der lavet en indledende desk-research, der beskriver en række forhold omkring organisering og finansiering af de nordiske børneombud. Samtidig er der gennemført en håndfuld kvalitative semistrukturerede interviews med lederne af de tre børneombud og med udvalgte aktører. Interviews har også medvirket til at perspektivere forskelle omkring organisering og opgaveløsning mellem Børnerådet i Danmark og de tre nordiske børneombud.

Organisering og finansiering af nordiske børneombud

Indledningsvis er der foretaget en kortlægning af den overordnede konstruktion af børneombuddene i Island, Norge og Sverige, herunder hvilke typer af opgaver de løser, og hvordan det matcher i forhold til den tredelte model for et børneombud i Danmark, hvor Børnerådet udgør én del.

Derudover er det undersøgt, hvordan bevillinger til de tre børneombud i Sverige, Norge og Island har været i 2023, samt hvordan det ser ud sammenlignet med Børnerådets tildelte bevilling for samme år. Endelig er de fire bevillinger sat i relation til indbyggertallet i de fire lande for at give et ensartet sammenligningsgrundlag.

Beskrivelse af henholdsvis organisering og finansiering findes i afsnit 5.2 og 5.3 efter dette metodeafsnit.

Kvalitative interviews

Der er gennemført kvalitative interviews med lederne af de islandske, svenske og norske børneombud for at få deres perspektiver på udviklingen af børne- og ungefeltet i de respektive lande, samt hvordan organisering og opgavevaretagelse hos de enkelte børneombud bidrager til at udvikle og styrke børn og unges rettigheder mv.

Derudover har vi interviewet to aktører fra det øvrige børne- og ungeområde i henholdsvis Norge og Sverige. Det har givet indsigt i det samlede børne- og ungelandskab og bidraget til yderligere at perspektivere værdien af den måde, børneombuddene er organiseret på. Det tjener samlet som inspiration for det videre arbejde med at definere Fremtidens Børneråd.

... fortsat

Semistrukturerede interviews

De fem interviews med nordiske interessenter er også gennemført som semistrukturerede interviews – og med de samme begrundelser og styrkepositioner som beskrevet på metodeslide side 75–79.

Også her har det været yderst værdifuldt at lade lederne af de tre børneombud sætte deres egne ord på de fordele og styrker, de selv vurderer, kan inspirere Børnerådet i den igangværende strategiproces.

Baggrunden for de valgte temaer

Analysen kortlægger interessenternes positioner og fremadrettede perspektiver på tre temaer, der særligt er relevante som en inspiration til det videre arbejde med at definere Fremtidens Børneråd. De tre temaer er:

- Værdien ved organisering af de nordiske børneombud
- Udviklingen på børne- og ungeområdet i de respektive nordiske lande
- Fremskridt og implikationer af mandater for de nordiske børneombudsinstitutioner

Værdien ved organisering af de nordiske børneombud giver kvalitative perspektiver på, hvordan organisering af børneombuddene i de tre lande samt prioritering af indsatser kan bidrage til at inspirere i forhold til strategi, mandat og rammer for Fremtidens Børneråd.

Udviklingen på børne- og ungeområdet i de respektive nordiske lande medvirker til at vise, på hvilke områder de tre nordiske børneombud særligt har bidraget til at skabe mærkbare forandringer i forhold til børns rettigheder i de respektive lande. Det bidrager med vigtige indsigter til arbejdet med strategien for Fremtidens Børneråd.

Endelige giver temaet om **værdien af politiske rammer og mandater for de nordiske børneombud** perspektiver på de områder, hvor de nordiske børneombud i særlig grad har udnyttet deres rammer og mandater til at skabe udvikling og forandring med inspiration for Børnerådet.

De fem interviews via Teams er optaget og transskriberet og har givet et fælles datasæt på tværs af temaerne.

5.2 Organisering af de nordiske børneombud

Lead Agency

En anden model i de andre nordiske lande

Forskelle til Norge, Sverige og Island

Det danske børneombud er som nævnt organiseret ved en tredelt model med:

- **Børnerådet** som fortaler for børn og unge med afsæt i Børnekonventionen.
- **Børnetelefonen** hos Børns Vilkår som en national rådgivning til børn og unge.
- **Børnekontoret** hos Folketingets Ombudsmand med en adgang til at modtage og behandle individuelle klager fra børn og unge.

Den konstruktion kender man ikke i Norge, Sverige og Island. Rådgivningsdelen hos Børnetelefonen indgår f.eks. ikke som en fast del af de tre børneombud i Sverige, Norge og Island. De tre børneombud har heller ikke mulighed for at lave individuel klagesagsbehandling fra børn og unge.

Derimod har de tre børneombud i Sverige,

Norge og Island en særskilt mulighed for at få indsigt i enkeltsager inden for et område, med henblik på at kortlægge og analysere principielle problemstillinger. Den adgang er særlig udbygget i Norge og Island, hvor de to ombud kan anmode kommuner om at få et tilfældigt, repræsentativt udsnit af sager i forhold til fx anbringelser, hvis man ønsker at belyse, hvordan regulering og rettigheder efterleves i praksis.

Børnerådet kan anmode om besøg på institutioner, men har ikke en ret til adgang. Børnekontoret kan vælge at gennemføre den her type analyser og få indsigt i enkeltsager.

Børnekonventionen som styringsredskab

Som ved de tre børneombud i Sverige, Norge og Island arbejder Børnerådet med

solidt afsæt i Børnekonventionen.

En central forskel er imidlertid, at Børnekonventionen er inkorporeret i de tre lande og dermed skrevet systematisk ind i lovgivningen. Det betyder, at de tre børneombud har et væsentligt stærkere retligt grundlag i dialog med kommuner, styrelser og andre myndigheder og nævn.

Forskel på råd og ombud

En helt central forskel mellem de tre ombud og Børnerådet er derudover den overordnede organisering og styring. De tre børneombud har en fuldtidsansat børneombudsperson i spidsen af deres institution. Og modsat Børnerådet har de ikke et råd med en række eksterne medlemmer, der sammen med rådets forperson sætter retning for rådets arbejde og prioriteringer.

... fortsat

Den prioritering sker i Sverige, Norge og Island udelukkende af den udpegede ombudsperson sammen med de ansatte i sekretariatet.

Den aktuelle konstruktion i Danmark med et råd med eksterne medlemmer kan være med til at løfte og perspektivere væsentlige spørgsmål. Det nævnes også i interviewet med det norske børneombud.

Omvendt er børneombuddene i Sverige, Norge og Island ikke afskåret fra at tilknytte ekspertgrupper, Advisory Boards mv. som inspiration til at belyse og prioritere relevante temaer. Men ombuddet er som grundprincip mere uafhængigt i forhold til at anlægge sin egen linje uden at rådføre sig eksternt.

Udpegning af statsministeren

En særlig vinkel i forhold til det islandske børneombud er, at lederen af ombuddet er udpeget af statsministeren i Island og dermed på tværs af alle relevante ressortministerier, der kan tænkes at have holdninger til ombuddets arbejde. Det giver som udgangspunkt en større grad af uafhængighed.

5.3 Bevillinger i de nordiske børneombud

Lead Agency

Større bevillinger i Sverige, Norge og Island

Nedenfor ses forskelle i bevillinger til Børnerådet i Danmark sammenlignet med bevillinger til de tre nordiske børneombud. Tallene viser, at både Sverige og Norge i dag har en markant større bevilling til at drive aktiviteterne. Og sat i forhold til indbyggertallet er det tydeligt, at Danmark ligger markant lavere.

De årlige bevillinger til børneombuddene i de tre nordiske lande var i 2023:

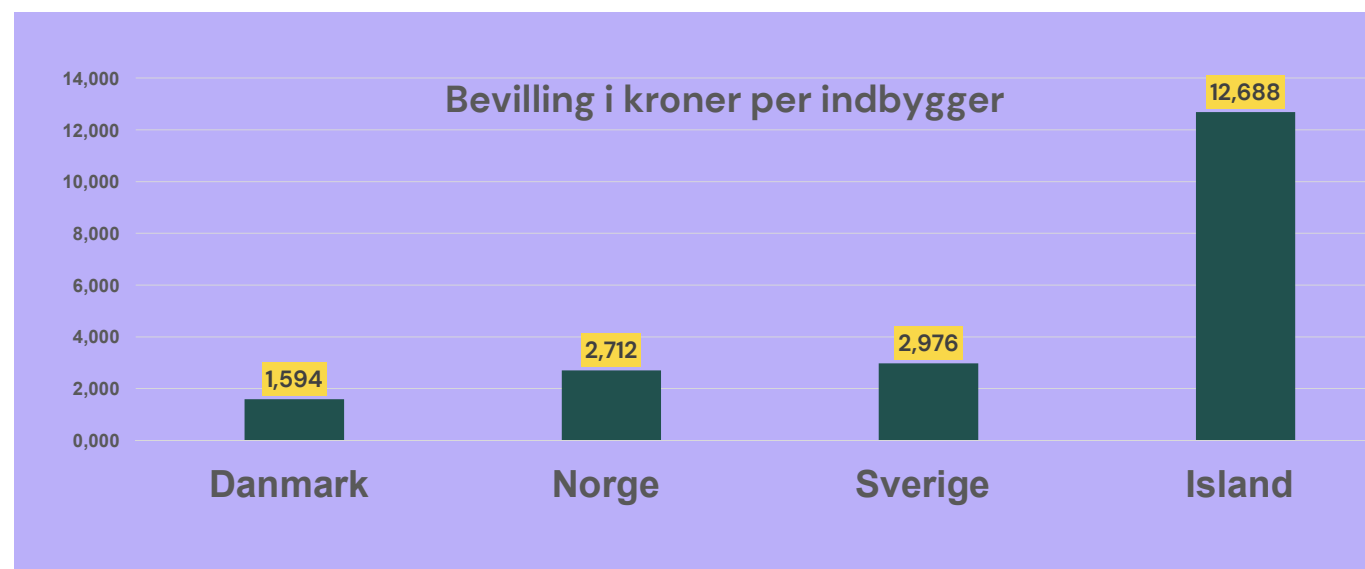
Norge: **15,05 mio. DKK**¹

Sverige: **31,4 mio. DKK**²

Island: **4,92 mio. DKK**³

Til sammenligning var bevillingerne til Børnerådet i 2023 på **9,5 mio. DKK**.⁴

Som med Børnerådet i Danmark er der også for de tre nordiske børneombud tale om årlige bevillinger, der løbende afsættes på de årlige finanslove.

Kilder / bevilling:

1 www.regjeringen.no

2 www.barnombudsmannen.se

3 www.althingi.is

4 www.fm.dk

Kilder / indbyggertal:

1 www.scb.se

2 www.ssb.no

3 www.statice.is

4 www.dst.dk

5.4 Resultater / temaer

Lead Agency

5.4.1 Værdien ved organisering af de nordiske børneombud

Lead Agency

Nordiske perspektiver på et børneombud

Under dette tema beskrives de interviewedes perspektiver på selve organiseringen af deres respektive institutioner og de betingelser og muligheder, det giver. Særligt relevant er det at notere, at de har samlet flere funktioner under samme enhed som led i børneombuddet.

Stærk politisk forankring af ombud

Interviewpersonerne fra de nordiske børneombud fremhæver alle tre, hvordan deres uafhængighed spiller en afgørende rolle for deres legitimitet og den politiske gennemslagskraft på flere niveauer.

Hvor vi i Danmark blot har ratificeret Børnekonventionen, har både Sverige, Norge og Island skrevet konventionen direkte ind i deres nationale lovgivning.

Nordisk respondent

"Også som NGO'er giver det os en stærk ballast i vores arbejde, at vi ikke behøver at argumentere for, at Børnekonventionens bestemmelser udgør et klart mandat for vores arbejde."

Det skaber et markant stærkere udgangspunkt for at løfte børn og unges rettigheder efter konventionen bredt i de respektive nordiske samfund. Det gælder ifølge de tre ledere af de nordiske børneombud i vid udstrækning også i dialogen med lokale myndigheder samt styrelser og myndigheder.

Et eksempel er dialogen med kommuner om børn og unges rettigheder til bl.a. børnesamtaler, høring mv. i forbindelse med sociale sager. Oplevelsen er, at manglende efterlevelse af lovgivning og Børnekonventionen i den type af sager aldrig bliver en debat om børnesyn og holdningen til børns rettigheder. I stedet

er det ofte en snak om ressourcer og prioriteringer.

Det er også en oplevelse, der deles af BRIS* i Sverige og Red Barnet i Norge, at deres arbejde med rettigheder lettere løftes med stærk forankring i loven. Et par af interviewpersonerne fremhæver, at de med konventionen og lovgivningen på plads aldrig "... drøfter mindset."

Værdien af et statsligt ombud

Gennem de afholdte interviews får vi et præcist indblik i konstruktionen for de enkelt ombud, f.eks. har de ikke på samme måde som Børnerådet eksterne medlemmer, der påvirker prioriteringer af ombuddenes arbejde.

*BRIS står for Børns Rettigheder i Samfundet. Det er politisk og religiøst uafhængig børnerettighedsorganisation i Sverige. BRIS lytter til, støtter og styrker børn og unges rettigheder i samfundet. Bris er en medlemsorganisation finansieret af medlemskontingenter og bidrag fra virksomheder, private donorer, investeringsfonde og delvist fra staten. Bris' hovedkvarter ligger i Stockholm og har fem regionale kontorer. BRIS har som Børn Vilkår i Danmark er række rådgivningstilbud til børn og unge og en række øvrige aktiviteter.

... fortsat

I Norge har Børneombuddet en helt selvstændig position og rapporterer direkte til parlamentet. Det sker med afsæt i en egen lov om børneombud med mandat til at overvåge og følge implementering af Børnekonventionen i det norske samfund.

Det giver en uafhængighed i forhold til forskellige ressortministerier, når det bl.a. handler om prioritere mellem forskellige temaer. Hvis man som institution er placeret under et bestemt ressort, er der risiko for en bevidst eller ubevidst bias mod det ressortområde.

Det norske børneombud får årlige midler og har frihed til selvstændigt at forvalte ressourcer og træffe beslutninger om relevante opgaver. De fokuserer bl.a. på at overvåge og sikre implementeringen af FN's børnekonvention, i den norske

lovgivning, herunder en løbende vurdering af, hvor i samfundet lovgivningen ikke er fuldt implementeret.

Børneombuddet i Norge arbejder bl.a. med at styrke beskyttelsen af børn under offentlig omsorg, digital sikkerhed og psykisk sundhed med særlig fokus på konsekvensvurderinger ved nye love.

I Island er uafhængigheden og mandatet for børneombuddet forankret hos statsministeren. Det giver ifølge det islandske børneombud en meget stor grad af uafhængighed i forhold til at løfte væsentlige sager på tværs af de enkelte sektorområder.

Det giver samtidig en stor respekt og legitimitet blandt de enkelte fagministerier i forhold til de valg, ombuddet tager omkring form, temaer mv.

Modellen i Island har samtidig den fordel, at statsministeren påtager sig et større ansvar for at fungere som spydspids for nogle af de aktiviteter, børneombuddet gennemfører. Det giver også en stærk gennemslagskraft blandt styrelser, andre myndigheder og kommuner.

Bestillingsarbejde

Det svenske børneombud er langt hen ad vejen organiseret på samme måde som det norske. Men på et område adskiller de sig klart. Ca. 1/3 af deres finansiering kommer årligt fra bestilte opgaver fra f.eks. Socialdepartementet. Det sker typisk i forbindelse med de årlige aftaler om budget, indsatser og opgaveløsning.

Det giver naturligvis ombuddet en større arbejdskraft og indsigt i flere typer af opgaver inden for børne- og ungefeltet.

... fortsat

Omvendt udfordrer det ifølge det svenske børneombud og BRIS også uafhængigheden i forhold til at løfte bestemte opgaver. Modellen kan medvirke til at fastholde et fokus på bestilte opgaver for også bevare det samme antal medarbejdere.

Ifølge det svenske børneombud er der fordele og ulemper ved modellen, der giver en dynamisk tilgang til flere opgaver. Men det kræver en konstant opfølgning og løbende vurdering af uafhængigheden.

Nordisk respondent

Børnekonventionen er også blevet en integreret del af bevidstheden hos mange beslutningstagere. Det er noget, vi [...som land] ikke bare skal tage hensyn til. Dette er noget, vi skal handle efter.

5.4.2 **Udvikling på børne- og ungeområdet i de respektive nordiske lande**

Lead Agency

Vurdering af gevinster ved implementering af Børnekonventionen

Under dette tema beskrives de interviewedes perspektiver på afgørende nedslag i et historisk perspektiv på området for børn og unge i de enkelte lande, herunder vurdering af resultater skabt med Børnekonventionen som del af lovgivningen.

Nordisk respondent

"Jeg vurderer, at uafhængighed og tilstrækkelige ressourcer er meget vigtig for at nå de resultater, vi har nået."

Børnekonventionen i svensk lovgivning

Børnekonventionen blev indarbejdet som en del af svensk lovgivning for ca. 4 år siden for at skabe en helhed på børn og unges rettigheder, selvom mange af børns rettigheder allerede var indeholdt i eksisterende love som f.eks. skoleloven og kommuneloven.

Beslutningen om at gøre konventionen til lov blev truffet efter flere større analyser, børnerettighedsvurderinger samt en stor parlamentarisk undersøgelse.

Lead Agency

Det var ifølge det svenske børneombud og BRIS ikke en selvfølge, at parlamentet ville godkende den nye lovgivning. Processen inkluderede en yderligere fase, hvor man arbejdede på at tilpasse andre love for at sikre overensstemmelse med Børnekonventionen.

Markante islandske resultater

Udviklingen på børne- og ungeområdet i Island viser en markant fremgang, der særligt skyldes implementering af Børnekonventionen på tværs af lovgivningen. Styrken ses ifølge det islandske børneombud særligt på det statslige niveau med øget fokus på børns rettigheder på tværs af en række ministerier og sektorområder.

Nordisk respondent

"Vi er ikke specialister i skolen, vi er specialister i børn."

Dette har gjort børns rettigheder til et særligt emne – med en særligt engageret minister. Det har haft en stærkt afsmittende betydning. Og i de her år oplever ombuddet også positive effekter på kommuneniveau.

I de senere år har børneombuddet på Island også igangsat en række indsatser i forhold til styrket børne- og ungeinddragelse. Det gælder bl.a. ekspertgrupper med børn og unge inden for udvalgte emner som fx anbringelser og børn i retssystemet. Dertil kommer organisering og afvikling af en

... fortsat

større konference hver andet år, hvor børn og unge bestemmer rammer og temaer samt får mulighed for at tale direkte til ministre og medlemmer af parlamentet.

De mange indsatser for børne- og ungeinddragelse er ifølge det islandske børneombud muliggjort gennem den stærke forankring af Børnekonventionen i det islandske samfund.

Specialiseret fokus i norsk ombud

Børneombuddet i Norge har valgt specifikke satsningsområder i forhold til at styrke børns rettigheder og det retlige grundlag for børn og unge, herunder børn under offentlig omsorg (børne- og ungeværnet), beskyttelse af børn på digitale platforme, børns mentale sundhed og implementering af Børnekonventionens regler på systemniveau.

Det har ifølge det norske børneombud skabt store fremskridt i forhold til at løfte de systemer og medarbejdere, der hver dag møder børn og unge inden for de forskellige sektorer.

Børnerettighedsvurderinger sætter nye standarder

Børnerettighedsvurderinger (også kaldet Child Rights Impact Assessments – CRIA) er en gennemgang af al ny lovgivning, der påvirker børn. Dvs. at udkast til lovgivning skal vurderes i forhold til konsekvenser for børns rettigheder, hverdag og trivsel, og at lovens funktion i praksis skal monitoreres og evalueres.

Gennemførelsen af CRIA er anbefalet af FN's Børnekomité som et middel til implementeringen af Børnekonventionen.

Implementeringen af børnerettighedsvurderinger (CRIA) har markeret en

betydningsfuld milepæl – med Sverige og Island som markante pionerer.

Det svenske børneombud fremhæver, at implementering af disse vurderinger i Sverige har givet ombuddet markant stærkere gennemslagskraft på tværs af sektorer. Det er nu påbudt i Sverige, at al ny lovgivning skal vurderes i forhold til lovens konsekvenser for børns rettigheder, hverdag og trivsel, og at den enkelt lovs funktionalitet i praksis skal monitoreres og evalueres.

Denne praksis har markant påvirket andre politiske systemer, idet den understreger vigtigheden af at prioritere børns rettigheder ved at integrere dem i lovgivningen. Det svenske børneombud påpeger dog, at påbud om CRIA's er forholdsvist nyt, så det fortsat er svært at se konsekvenserne.

Nordisk respondent

Børnekonventionen er lov, den er ikke bare et perspektiv eller en holdning.

5.4.3 Værdien af politiske rammer og mandater for de nordiske børneombud

Lead Agency

Klare børneombudsmandater med effekt

Under dette tema beskrives de interviewedes perspektiver på værdien af de politiske rammer og mandater for de nordiske børneombud i de respektive lande, herunder hvor de har skabt klar retning og særlige udfordringer.

Klare gevinster – men ikke uden problemer

Som nævnt har både Norge, Sverige og Island inkorporeret FN's Børnekonvention i deres lovgivninger. Og det har medført klare muligheder for de tre børneombud i forhold til at løfte deres talsmandsroller på vegne af børn og unges rettigheder.

Samtidig viser erfaringer også, at den konkrete implementering i de enkelte lande også har givet anledning til en række udfordringer. Fx fremhæver det norske børneombud, at implementeringen i norsk lovgivning generelt har været meget vellykket på individuelle sager og temaer, der har tæt tilknytning til børn og unge i forskellige dele af det norske samfund.

Men det er også tydeligt, at der på et overordnet systemniveau i Norge har været vanskeligheder med at sikre samme implementering. Det gælder f.eks. på en bred vifte af beslutninger fra andre ministerier, herunder Finansministeriet, hvor konsekvenser for børn og unge af nye beslutninger ikke har været tænkt ind og indarbejdet, selvom det er et krav. Det blev ifølge det norske børneombud tydeligt under COVID-19, at der var brug for systematisk at tænke konsekvenser for børn og unge mere ind i beslutninger.

Overordnet set viser erfaringerne, at der har været udfordringer med at integrere Børnekonventionens principper bredt i politiske og systemiske sammenhænge i Norge.

Markante fremskridt i Sverige

Efter fire år med Børnekonventionen som lov i Sverige observeres en klart stærkere betydning på en bred vifte af sektorer. Mange beslutninger vedrørende børn og unge træffes i Sverige på kommunalt niveau, og vurderingen af barnets bedste begynder for alvor at slå igennem.

Der er også en stigende opmærksomhed på børnerettighedsperspektivet i forhold til uddannelsesområdet.

Nordisk respondent

“Pandemien har tydeliggjort, at vi ikke er gode nok til at vurdere konsekvenserne for børn, når vi træffer beslutninger, og det er noget, vi skal øve os på, især når der ikke er krise.”

... fortsat

Det svenske børneombud fremhæver også, at Børnekonventionens status som lov nu medvirker til at skabe en markant forskel i beslutningsprocessen og bevidstheden hos de fleste politikere og andre beslutningstagere – også på lokalt niveau.

I Sverige fremhæver både børneombuddet og BRIS udfordringer i forhold til regulært samarbejde med dele af civilsamfundet. Ifølge børneombuddet er der etableret gode netværk og dialog med en bred vifte af NGO'er. Det fungerer generelt fint, men der kan i nogle sager være en kompleksitet med, at nogle NGO'er taler meget specifikt på vegne af særlige minoriteter eller etniske grupper med afsæt i bestemte værdier. Det kan børneombuddet i Sverige ikke altid indgå i samarbejde omkring som en statslig forankret institution, der bredt skal

repræsentere børn og unges rettigheder.

Det har givet anledning til uenigheder og udfordringer, fordi ombuddet generelt arbejder på en anden måde end en del NGO'er i Sverige, der f.eks. arbejder mindre retligt og mere aktivistisk.

Norske kampe på lokalt niveau

Børneombuddets unikke adgang til information og strategiske tilgange til sagsbehandling i Norge understreger ombuddets evne til at påvirke politiske beslutninger. Børneombuddet kan med afsæt i Børnekonventionen og norsk lov kombinere inddragelse af børn og unges perspektiver med en mere systemisk tilgang på en bred vifte af sektorer.

Det giver ofte dialog og drøftelser i forhold til implementering af barnets

bedste i beslutninger på lokalt niveau i det norske samfund. Igen fremhæver børneombuddet i Norge, at der er markante fremskridt, men at der ofte også mangler ressourcer og prioritering lokalt for at sikre implementering af Børnekonventionen i beslutninger, der vedrører børn og unge.

Nordisk respondent

Selvom vi har inkorporeret børnekonventionen for mange, mange år siden, har disse bestemmelser været relativt godt implementeret i enkeltsager, men ikke på systemniveau.

6. Konklusioner / retninger

Konklusioner / retninger

- #1** En stærk samlet stemme for børn og unge
- #2** En stærk og unik position på faglighed og børns rettigheder
- #3** Tematisk på tværs af det almene og det specialiserede
- #4** Garanten for det moderne børnesyn i hele samfundet
- #5** Fagligt fyrtårn på børne- og ungeinddragelse

#1 En stærk samlet stemme for børn og unge

En styrket stemme

På tværs af analysens delelementer tegner sig en efterspørgsel efter, at Børnerådet indtager en stærk position som en samlet stemme på vegne af børn og unge, herunder at rådet fungerer som en samlet stemme for deres interesser, vilkår og rettigheder.

Analysen viser, at der er behov for en samlet kraft, et fyrtårn, eller som nogle fremhæver en 'kritisk vagthund', der uafhængigt af fondsmillioner, puljeprojekter mv. sætter en klar retning for en styrkelse af børns og unges rettigheder – både i lovgivning og i praksis. Dialogen med børn og unge i analysen peger i høj grad også i den retning.

Bred opbakning til ny position for Børnerådet

Der er i analysen bred opbakning til, at Børnerådet kan indtage en stærkere og mere central position som den samlede stemme for børn og unge. Det gælder også blandt politikerne.

Samtidig viser analysen, at der blandt børn og unge er interesse for og vilje til at deltage og medvirke til at give en sådan stemme substans, nuanceret indhold og legitimitet til at skabe bedre vilkår og rettigheder for børn og unge.

Børne- og ungeinddragelsen tyder også på, at børn og unge ikke oplever, at de i dag har en stærk stemme i den offentlige debat og direkte over for politikerne. Det er der i den grad brug for. Analysen giver

et klart billede af behovet for tydelige rammer rundt omkring inddragelsen og mange konkrete forslag til at organisere dialogen med børn og unge.

Solid nordisk inspiration

Analysen viser, at der er meget inspiration at hente i de øvrige nordiske lande om koncepter og konkrete modeller for at tale på vegne af børn og unge, herunder erfaringer med større konferencer med børn og unge i Island, gode erfaringer med ekspertgrupper med børn og unge i Sverige, Norge og Island. Dialogen med børn og unge har også på det felt givet inspiration til, hvor Børnerådet med succes kan drive både ekspertgrupper og et særligt råd for børn og unge på tværs af alder, temaer mv. (Børne-børneråd).

#2 En stærk og unik position på faglighed og børns rettigheder

Tidssvarende position på rettigheder

Analysen viser, at vi i modsætning til Sverige, Norge og Island i dag mangler en tidssvarende stærk dansk institution, der er solidt forankret i Børnekonventionen og står på en troværdig bund af børnefaglige og juridiske kompetencer. Børnerådet opfattes ikke i dag at have den styrke, selvom rådet står på samme fundament.

En bred vifte af interessenterne ønsker, at Børnerådet får et stærkere mandat og ressourcer til at løfte en samlet national, evidens- og rettighedsbaseret position omkring rettigheder. Og blandt politikere efterspørges en analyse af de norske og svenske børneombuds værdi for børn og unges rettigheder hen over de senere år.

Børnerådet som en stærk fortaler

Analysen peger på Fremtidens Børneråd som en stærk og fagligt tung fortaler og politisk interessevaretager for børn og unges rettigheder. Blandt børn, unge og voksne i analysen er der et klart ønske om, at Børnerådet får rammer og ressourcer til at skrue op for den del af sine indsatser. Det omfatter også, at Børnerådet har et stærkt fokus på rettigheder på tværs af hele børne- og ungefeltet, herunder forvaltningen af børn og unges rettigheder i kommunerne.

Omvendt peger flere interessenter på, at det kan betyde, at Børnerådet skal prioritere at bruge mindre tid på konkrete aktiviteter i forhold til skoler, kommuner, institutioner mv.

Viden om rettigheder fra børn og unge

Sideløbende med ønsket om Børnerådet som en stærk fortaler omkring børn og unges rettigheder giver børn- og ungeinddragelsen også et klart billede af behovet for at være tæt på børn og unge og konstant have 'fingeren på pulsen'. Det gælder i forhold til områder, hvor børn og unge ikke oplever, at de har rettigheder, at deres rettigheder ikke efterleves, eller at den offentlige debat ikke har tilstrækkeligt fokus på deres rettigheder.

Hvis en stærk, faglig fortalerindsats om rettigheder skal virke, skal den bl.a. stå på et solidt fundament af viden, indsigter og perspektiver, der skabes og udvikles gennem systematisk inddragelse af børn og unge.

#3 Tematisk på tværs af det almene og det specialiserede

Rettigheder går på tværs

Analysen tegner en klar anbefaling til Børnerådet om at fastholde et skarpt fokus på rettigheder for børn og unge – på tværs af det almene og det specialiserede. Det er helt i tråd med Børnekonventionens ånd og bogstav og med den grundlæggende tænkning hos børn og unge. Det er en særlig teoretisk voksentænkning at skelne mellem det almene og specialiserede. Rettigheder er for alle grupper af børn og unge.

Selvom der i det daglige altid vil være tematiske prioriteringer mellem områder, bør Børnerådet se sin opgave på tværs. Omvendt peger analysen på behovet for at anlægge et snævert rettighedsfokus i forhold til de valgte temaer. Det betyder, at Børnerådet i en tilgang til f.eks. svære

skilsmisser skal have skræddersyet fokus på udfordringer med rettigheder for børn og unge i forhold til skilsmisse, mens andre organisationer kan sætte fokus på andre delemner inden for temaet.

Fokus på rettigheder på tværs af børne- og ungelandskabet

I interviews med interessenter i Danmark og Norden fremhæves ofte spørgsmålet om en prioritering mellem det almene (skole, dagtilbud fritid, sociale medier mv.) over for det specialiserede, f.eks. anbringelsesområdet, voldsramte børn, børn i alvorlige skilsmisser, mv.

Analysen lægger op til, at Børnerådet fastholder et bredt fokus på tværs af det almene og det specialiserede. Til gengæld anbefaler interessenterne, at

Børnerådet på de temaer, rådet vælger at beskæftige sig med, holder et skarpt og præcist fokus på det retlige og på rettighedsbaserede problemstillinger.

Børn og unge efterspørger bredt fokus på rettigheder

Dialogen med børn og unge gennem workshops og interview understøtter, at Børnerådet fastholder et bredt fokus på indflydelse og rettigheder på tværs af det almene og det specialiserede.

Børn og unge peger dog også på, at Børnerådet også bør have et særligt fokus på rettigheder for de grupper af børn og unge, der har det særligt svært, fx børn og unge i svære skilsmisser, børn der er anbragt, børn med psykisk sygdom mv.

#4 Garanten for det moderne børnesyn i hele samfundet

Både interviews, nordisk benchmark og workshops med skoleklasser viser, at dele af samfundet fortsat opererer med stereotype opfattelser af barnets bedste – med et instrumentelt og systemisk børnesyn. Det moderne børnesyn, hvor barnet står i egen ret, vinder indpas.

Men det moderne børnesyn mangler en frontkæmper, der kompromisløst kæmper det ind i lovgivningen, masserer det ind i rygraden på voksne rundt om børn og unge og forankrer det i praksis på alle niveauer.

Begrænset viden om det moderne børnesyn

Den samlede analyse viser, at vi lige nu står med et paradigmeskift, hvor bl.a.

Barnets Lov klart formulerer et moderne syn på børns ret, position i samfundet og rettigheder. Der er i den grad brug for en organisation, der arbejder målrettet med at løfte fortællingen om det nye børnesyn og italesætte det i forhold til lovgivning og praksis.

Analysen blandt børn og unge på tværs af workshops og interview viser også, at børn og unge efterspørger en udbredelse af det moderne børnesyn. De giver udtryk for, at de ofte ikke lyttes til, bliver taget alvorligt eller inddrages respektfuldt.

Legitim rolle til at løfte det moderne børnesyn

Analysen viser, at Børnerådet i dag har

legitimiteten til at påtage sig en sådan rolle om at positionere det moderne børnesyn – bredt i samfundet.

Det er ikke en forventning, at Børnerådet skal rejse landet rundt og undervise i skoler, institutioner, kommuner mv. i det moderne børnesyn.

Men der er et klart ønske blandt interessenterne om, at Børnerådet kan bygge bro mellem indsigter fra børn og unge samt den praksis og det børnesyn, børn og unge mødes med i dagligdagen. Og at Børnerådet kan fungere som en samlet stemme for de nationale indsatser, det kræver at fremme det moderne børnesyn i lovgivning og praksis over for Folketinget og regeringen.

#5 Fagligt fyrtårn på børne- og ungeinddragelse

Analysen blandt interessenter og blandt børn og unge tegner et ret klart billede af den ønskede rolle for Børnerådet i forhold til børne- og ungeinddragelse.

Der er en efterspørgsel på Børnerådet som et fagligt og metodisk fyrtårn i forhold til at udvikle hele feltet. Det omfatter blik for international forskning, nye teorier og nye metoder samt at påtage sig en rolle som et bredt videnscenter om børne- og ungeinddragelse.

Samtidig peger stort set alle børn og unge i analysen på børneinddragelse som Børnerådets allervigtigste opgave.

Interessenterne peger samtidig på, at

den position vil kræve, at Børnerådet primært er 'i marken' for til at samle viden og indsigter fra børn og unge, som vi også ser det hos de nordiske børneombud. Men at rådet ikke nødvendigvis påtager sig ansvaret for at uddanne kommuner, lærere og andre på tværs af sektorer.

Stærk position på inddragelse

Dialogen med børn og unge i analysen giver et stærkt grundlag for Børnerådet til at definere sin rolle til at være videnscenter om metoder mv. for børne- og ungeinddragelse.

Børn og unge giver i analysen en række solide bud på, hvordan det konkret kan og bør tilrettelægges, så vi sikrer en bred repræsentation blandt børn og unge.

Samtidig fremhæver børn og unge i analysen, hvor vigtigt det er at tale med forskellige grupper af børn og unge. Det er afgørende for at kunne forstå og repræsentere børn, og det kræver fleksibilitet, ressourcer og fokus på særlige behov for at kunne lykkes.

Nordisk inspiration

De nordiske børneombud har i varierende grader arbejdet systematisk med at inddrage perspektiver fra børn og unge på f.eks. særlige temaer, herunder at udvikle og nytænke metoder for bedst muligt at inddrage børn og unge.

Her vil Børnerådet kunne hente konkret inspiration i forhold til fokus på rettigheder, metoder til inddragelse mv.

Lead Agency

Ravnsborg Tværgade 5C, 1.
København N
2844 1224
leadagency.dk